

Рік XVII. Нью-Йорк, Четвер, 28-го Січня 1909. Число 3

Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, January 28, 1909. No. 3.

А МИ?...

І ось пару днів тому у зад минув ся опять рік нашого життя на чужині. Днесь він належить до історії. Погонув у морі минувшини і у людей лишила ся по ній лишень одна згадка-спомин.

Для одних привіс він зневіру, розчарованя, — другі знова вдоволені, з піднесеним думно чолом і ясними очима весело глядять у будучність.

А ми?...

Кожда нація, отже і наша також, се одно велике ковало. А на сім ковалі, як і на ковалах других націй, кують людські ества, кують людська просвіта бу дучу долю свого народу.

„Найбідвішій з нас“, говорить Рускін, „має питоме свое придане майно, яке може в порівнаню з приданим других людей виглядає малесеньке і нужденне, якого однак він є одиноким властителем, і на коля він сего приданого-майна розумно уживає, воно стає приданим майном цілого його народу“.

Се придане майно кожного чоловіка в сеїбна се є власне той молот, який виковує для народу долю або недолю. А ча вийде на ковалі нації доля чи недоля, се лежить лишень в добрій волі і охоті кожної одиниці. Кождай з нас є будівничим будуччини свого народу і вітчизни, одиноко від доброї волі кожного з нас залежить, чи до будучого храма долі нашого народа доложить ся одна цегла більше, чи може дві усуне ся...

І коли для нашого народа має засвітити колись красша доля, коли і „в наше віконце має засвітити сонце“, то передовсім кождей з нас мусить про се пам'ятати, що він є один з тих, що покликані кувати сю долю.

Нужда і голод, недоля, плач і сльози вигнали нас в рідної землиці. З свобідного і веселого колись краю, що свого часу заслаив цілий цивілізований світ своїми грудьми перед дикими ордами Тамерлана, наслідники і ідейні спадкоємці сих азійських орд женуть тепер в рідної землі нагайками, багнетами і Сибіром насилують забути се, що є для кожної людини найдорожше: рідну мову, виривають з грудий серце людське а вкладають якесь собаче, силують, щоб ім, неситим ватам, помагати рідну „неньку розпинати!...“

У других знова ми маємо права, маємо волю — на папери! Але за се носимо обовязки наші випсані кривавими синяками на плечах, а крім сего вільно нам часами також і заплакати. Але тільки не дуже голосно, щоб часами наш кривавий плач не мішав нам забави!

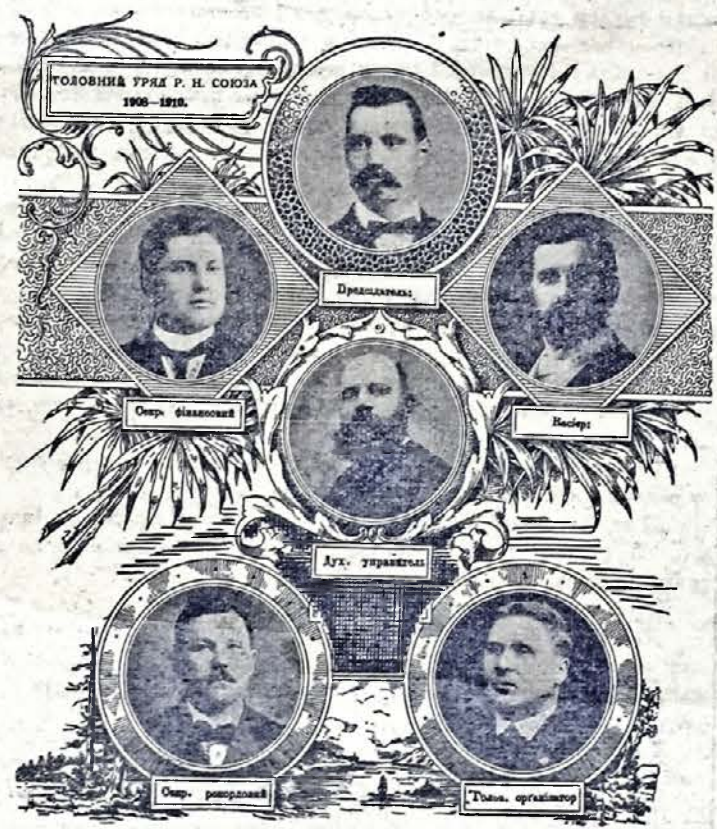
І пішли ми у світ. Пішли за гори і ріки, переплали широке море і найшли ся на вольній землі, між вольним народом.

І здає ся нам, що се вже все ми зробили для добра свого народа, коли ми ворогам показали плечі. Що встане, коли ми-будемо громадати гроші, вбрати ся у панське платя, нашим дітям — які однак не будуть уже більше дітьми нашого народу — лишимо маєтки, та наконець у посріблянній домовині ляжемо на вічний сон у чужу землицю.

Ніколи!
Ми ніколи не сьміємо уважати сеї країни як жерело тільки матеріального нашого хісна! Ми ніколи не сьміємо думати, що ми приїхали тут, аби тільки їсти і їсти!...

Наш народ се наше ковало, а ми одинокі в поміж сіх наших братів маємо повну волю і спромогу

Урядники Головного Виділу „Р. Нар. Союзу“ на 1908-1910 рік.

кувати на ній будучу долю нашої вітчизни. На устах одних наших братів станула варварська стопа дикого потьмака Тамерлана, других братів обняв братній пароб, що аж їх кости від тих обіймів тріщать. Ми одні дихаємо і живемо вольною волею, ми одні маємо повну свободу працювати для свого власного добра без помочи наших сордечних опікунів.

А чи працюємо?

Чи ми хоть одною цеголкою причинили ся до здвигнення будучого храма долі нашого народу?...

Вони там, за морем, хоч нагайка ім поре спини йдуть у перед. Йдуть у перед, хоч стають ім на про багнети і кулі. Значать сердечною кровію сліди, але йдуть у перед. Лишають на звойому шляху чорні могили, лишают позаду себе плач вдовиць і дрібних сиротат — але йдуть в перед. Не страшні ім ні тюрми, ні багнети, ні Сибір ні нагайки, ні кулі, бо вони знають, що своїм трупом вони промощують путь грядучій волі, що ся воля прийде колись, що мусить прийти, хотяй доперва аж по їх кістках.

А ми?...

Колись, в послідну годину прийдуть усі мученики і стануть кругом нашого смертного одра. Прийдуть і мовчки стануть і будуть глядіти сумними очима на своїх братів,

І що ім скажемо?

Що ім відкажемо, як вони покажуть нам свої рани, свої кайдани, що до білої кости проїли їх тіло.

Що ім скажемо?

Ми скажемо ім, що нас не гнали на Сибір, не начинали землі нашим трупом, не кували нас у кайдани, але і ми працюємо у поті чола для добра нашої вітчизни, для добра нашого народа, і ми будемо нашу вітчизну — але ногами! Ми ж прецінь патріоти, бо за минувший рік устроїли аж 99 балів! А скільки то гроша ми з патріотизму видали — на балі!... По числіть тільки: нехай тільки на кождей балі музика,

гала, оголошена, і тикети коштували нас всего 50 долларів, то вже з патріотизму вложили 5000 долларів — у чужий карман. А тепер, подумайте лишень: нехай на кождей балі прийшло нас пересічно тільки 150, а кождей з патріотичного обовязку пропив лишень 2 дол., то чи не зробить се в попереднім цілісеньких 35.000 долларів? Чи не досить такої суми на одия рік і то еще такий тяжкий, як минувший!? А крім сего ми вложили також на старий край без мала майже цілісеньких 600 долларів! Власне стільки, скільки кельнери на наших балах зарбили триггельдів!

Чи ж ми не патріоти!?

Чи ж ми не куємо будучої долі нашого народа, не прикладаємо цеголки до маючого повсегати храма!?

Що ваші старокраєві рани, тюрми, Сибір, кайдани. Від нас учить ся спасати Неньку — при барі!...

Брати!... Не сьміх, але біль і ровнука говорять в сих слів. Час плаве, не вертає. Великі діла творять ся кругом нас, але ми на все байдужні. Не бачимо. Куює ся скрізь доля народів — лиш у нас тихо. Не наче в могилі. Ми вдоволені теперішністю — за будучність не дбаємо.

А прецінь і ми є частина великого, тридцятьмільонового народа. Прецінь і на нас тяжить сьвятий обовязок, кувати його долю, обовязок тим важчий! що ми на вольній землі, що ми маємо повну, ніким не оспорювану волю для сего добра працювати.

В нас прецінь також, як в сім зернятку, прозябає будучий могутній дуб долі нашого народа.

Брати! Нехай кождей з нас стане будівничим долі свого народа.

І не оглядаймо ся, що нас може мало, що вороги бісять ся, скаженіють.

Нехай!

Тоді, у сю велику ніч, коли батько Богдан прийшов на Січ і крикнув до козаків: „Не дмо на парту землі України“ — тільки вісім тисяч іскор запало у очах козацьких. Тільки вісім тисяч іскор зажевро у серцях, але від тих вісім тисяч зняла ся пожежа, що обняла усю Україну від краю до краю!

А нас тут триста тисяч!

І жде нас не одна важна задача! Стільки справ жде лиш, щоб тільки щирі руки прийняли ся за них.

Наші школи, справа церковна, просвітна лежать цілком відлогом.

Возьмім ся лишень широко до них, научім ся лиш няньки хотіти, а завтра певно осягнемо!

А тоді і слідуючий рік, линучи у море минувшини, встане нас на иньшому місці — ми зможемо похвалити ся чимсь путнійшим, як лиш балі!...

Ц-ий.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Грудень 1908.

Виплачено за помочи на суму	10.600.09
Платня гол. урядників за Дец.	190.00
Адміністрація Союзу за Дец.	106.81
Весь розхід виносить	10.896.81
Розмет платить 9073 членів на ціле посмертне (кождей по 1.13 д.) і 1227 членів на пів посмертного (кождей по 57 цнт.). Крім того кождей член платить за орган „Союза“ по 10 цнт., на Резерв, Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф Відних по 1 цнт.	
Член на ціле посмертне платить 1.27 дол. а на половину посмертного 71 цнт.	

Д. Калігула, предісдатель. С. Ядловский, секретар.

А. Шаршонь, касієр.

ЧАПИЙ.

Х У Л І Г А Н .

Напав мене у Нью Йорку
Гаспадин Осуда.
Москаль, хуліган великий,
Велика паскуда.
Й давай лаятись на мене,
Гяубо, по московськи,

ELSE COUPETTE.

Х Л О П Я .

Сірі, важкі хмари покрили небозвід.
Грізними клубами вони
товпили ся, перевалювали ся одна на одну,

І цікаво побігли по голих пустих стінах,
задержали ся хвилинку над невеличким,
на пів звязаним клуночком, вдарили в відломок зеркала,

Малювані сонішні лучі відскокали у зад.
А позаяк вони цілий сей час пустованя не звертали уваги на свого ворога,

Між ти пестію, чого так розкричав ся ?
Ми йдемо до тата, до Америки !
І чому так глядиш на мене — так, так, тепер вже дійсно йдемо до тата !

„Ви все ще на горі, сусідко ?
І клунок ще не звязаний ?
Мій чоловік уставив уже кіш на возі і все вже готове !
Беріть хлопця а я завяжу клунок. Треба спішити ся !”

„А тепер скоро!...
Вже останній час!...
напоминала сусідка.
Сусідка була уже на сходах,
як вона ще останнім поглядом обвела кімнатку.

„А тепер скоро!...
Вже останній час!...
напоминала сусідка.
Сусідка була уже на сходах,
як вона ще останнім поглядом обвела кімнатку.

Сперда ся об стіну і на мить заплущила очи.
Але сей час піднесла чоло, завершила з пустої кімнати і пригортаючи дитя до грудий пішла у низ сходами.

У долу стояв сусід коло воза з люлькою в зубах.
Во що жінка Кастерзена пів року пізніше ввійдже до Америки як поїхав її чоловік, се ще не є причиною,
аби люльку витягнути з рота.
І він вдоволено переложив люльку з одного кутка губи у другий.

Широкими хвилями котив ся океан.
Кудю глянеш: вода, вода, вода.
Тут долина, там гора, а ся гора має срібний верх з піни.

І се не був зовсім елегантний пасажирський корабель.
Був се звичайний корабель фрахтовий, що наладований був самим зелізом, а якого капітан лиш тому,
щоби собі з боку придбати деякий центі, часами брав і подорожних.

Жінка Кастерзена сиділа на палубі корабля з дитиною на руках.
Та чи в загалі протягом 12 днів бачив хто міс Катерзен без дитини ?
Ні, се навіть немислимо було собі подумати.

„Тут маєте пані Катерзен заслонити ся чим від сонця.
Інакше тато готов подумати, що хлопець не його,
та навіть готовий сказати, що се нігер і зовсім його не схоче.
Чи не так ?”

„Чи його не схоче?...
Він ? Я можу зовсім не приходити, аби лиш хлопець прийшов !
Господи, як він бажав мати сина, як бажав...
Цілих п'ятнадцять літ ! І тепер нарешті !
Як він тепер буде радіти —”

Капітан пішов далше. — Мати схилила голову а і синочок загнув...
Аж ось почула короткі прикази — неначе різкі удари нагайки понесли ся вони над палубою.

„Ах, синочку мій, моє золото, моє...” і слова замерли її на устах.
Другий удар — страшний тріск...
Пів божевільна кинула ся, аби відчинити двері — дарма.
Боже, що се!...
І ноги моїрі?...
Вода!...

Пішла тонесенькими струмочками по підлозі.
Струмочки лучили ся і творили калюжі.
І нараз ціла підлога станула під водою.

„Лиш холоднокровно, пані Катерзен, лиш холоднокровно !
Вихор жене нас просто на сушу.
Колиб не було так темно, ми б уже бачили землю”.
І пошнурив її опять у каюту.

„На всякий случай привяжу до вас дитину — що, і тут вода ?
Корабель продіравлений!...
В двох місяцях продіравлений!”

„Наколиб вода прибубала, то тоді втікайте на верх.
Найбезгучніше для вас буде на задній палубі.
Держіть ся тоді сильно якогось залізного перстена на підлозі.
Даємо ратункові сигнали.
Нам певно допоможуть з порту, бо летимо простісенько в сім напрямі.”

Вибіг з каюти. —
„Чи вода прибубала ? Так, вода прибубала.
Обома руками старала ся держати.
У тісній просторони стілець літав від стіни до стіни, дитина розпучливо кричала.

„На всякий случай привяжу до вас дитину — що, і тут вода ?
Корабель продіравлений!...
В двох місяцях продіравлений!”

„Наколиб вода прибубала, то тоді втікайте на верх.
Найбезгучніше для вас буде на задній палубі.
Держіть ся тоді сильно якогось залізного перстена на підлозі.
Даємо ратункові сигнали.
Нам певно допоможуть з порту, бо летимо простісенько в сім напрямі.”

„А тепер скоро!...
Вже останній час!...
напоминала сусідка.
Сусідка була уже на сходах,
як вона ще останнім поглядом обвела кімнатку.

„А тепер скоро!...
Вже останній час!...
напоминала сусідка.
Сусідка була уже на сходах,
як вона ще останнім поглядом обвела кімнатку.

з гори пробиває один промінь, один, але достаточний, щоб освітити пекельний образ.
Кругом стіни, нема джерин, нема виходу.
Она з дитиною відтята зовсім від людей....
Она — дитина — і вода.
Понад кораблем шалений виск, шум, лоскіт а тут, страшніше як се там, тихеньке ледви чути булькотане.....

Дитина закричала.
Її плач злучив ся з булькотанем води і доводив матір до божевілья.
Поглянула на дитя, як воно було привязане до нью і дріжачими руками хотіла розв'язати вузол.

Ще хвилину і досягне дитини.
Станула на столець.
Він поломаний звалив ся до долу.

Тепер і дитина уся перемокла.
Пірвала її у гору, але лиш головою змогла крихітку піднести, бо ціле тіло держала ливна ненавче в залізних обіймах.

Божевільє.... Скакала в гору !
Дарма....
Пробувала дерти ся по стінах.
Дарма....
Безсильна обсунула ся в діл.
Лиш на одну хвилину.
Лиш на одну хвилину головка дитини пішла під воду, але ся хвилину була достаточна, щоб загасити слабку іскорку.

Дитина не жила.
Тепер мати станула тихо....
Тихо!...
Се що за ледяна потвора, що повзне по її ногах?
... Ось сидить тепер у тілі... у грудях... у раменах... а всюди де вона лиш проповзне, ся потвора, обезвладнює жите...
Ось се не лід, се олово....
Воно підносить ся, підносить ся над її голову, толочить її неначе скелі.

У рик хуртовини замішав ся якийсь чужий, незнакомий звук.
Се людські голоси.
Прибиває корабель, гаки ударяють, стуг людських ніг, ратунок.
Також і до маленької каюти добивають ся матрази, яких повів капітан.
І вони найшли трупа жінки з закрівленими руками, з пообгризаними ніжками, а до нью ливною привязане тіло малого хлопця.

Переклав А. Ц-ий.

Дмитро Андрейко.

„Де-що про реорганізацію наших шкіл”.

Як перевести нам діло реформи наших шкіл?

Дивна наша, тай оригінальна вдача !
Станесь що, гень десь аж за морем, ми і непрошені, сейчас спішимо з обороною, порадою, а навіть і грошевою помощю.
І чи треба, чи не треба, ми сейчас скликаємо мітинги, віча, конгреси, радимо, протестуємо, грозимо.
А що у нас крайне безголове, що ми над бездонною пропастию, се нам байдуже, на се ми безрадіні.
У других „близька сорочка тіла”, а у нас „десь гень чужий карман”.
Другим ми дорадці, опікуни і добродії, а у власній каті нужда, безладе, чисте безголове.
От таке в нами, така то наша вдача !
І та власне вдача оцюнкує мене до дальшого безвольного ставлення проєктів, іменно в важній справі: як перевести нам діло реформи наших шкіл ?
Й сама наша вдача оправдує моє поступоване, бо бою ся, аби і в ділом реформи наших шкіл не скінчило ся по нашому.
Тому то, не зводікаючи і не оглядаючи ся на загальний погляд і осуд, поведу діло дальше.

гаю, розважте і осудіть мої гадки.

До переведення реформи наших шкіл конечно потрібний заряд і шкільний фонд.
Заряд без фонду, фонд без заряду нічо не вдіє.
Жаде товариство, жадна хотьби найменша корпорація без фонду і заряду не обійдєсь.
Ті два чинники суть необхідні до существованя якої небудь організації.
І наші школи зможуть лиш тоді належито розвивати ся, коли будуть розпоряджувати своїми фондами і кермувати ся будуть своїм питомим, самостійним шкільним зарядом.
Ті два средства суть до реформи шкіл наших необхідні і о ті передовсім постарати ся мусимо; тож фонд і заряд шкільний возьмим передовсім під розвагу.

О питомі народні школи дає кождий честний член своєї народности.
І у нас не сьміє ніто усувати ся від того святаго обовязку; ніто не сьміє відмовити моральної і матеріальної помочи в тім народнім ділі.
Тож не поодинокі люди, а бо брацтва, але ціла Русь американська, всі наші тутешні громади парохіяльні мусять піднятись сего діла, і всі як один, сполученими силами, в огляду на загальне добро народа, стремити до сеї великої ціли.
Всі отже парохіяльні громади повинні причинити ся до заснованя загального шкільного фонду, сей фонд піддержувати і для свого власного добра відповідно нам завідувати; такий фонд, буде головним средством і условієм успішного розвитку нашого шкільництва.

Та не тільки шкільний фонд загальний, але і шкільні фонди місцеві (парохіяльні) суть нам конечно потрібні.
Добрай і практичний господар, при кожній нагоді відкладає все як цент на лху хвилю,

Але на що вдасть ся хотьби і найліпше обдумане діло, наколи не переведем його в жите.
Нічо нам і в найліпше уплянованої реформи шкіл, коли не вастосуєм її в практиці.
Не повинно нам ходити о якийсь різного рода мертві, хотьби і найгеніяльніші, найсовершенніші проєкти, але! передовсім повинно нам йти о безвольну зміну нашого шкільництва на ліпше.
В тій цілі взяв ся писати про наше шкільництво, в тій цілі і дальше не пожалую труду.
А Вас Родамці бла-

случай якого випадку, ве-
дласть. Мудра громада при-
готовує все якийсь фонд
резервовий на непредви-
жені потреби і видатки.
А у кожній більш, як не
у нас таких необхідних по-
треб та видатків? Нам на-
лежало від насі о тих бу-
дучих потребах і видатках
пам'ятати, від нині цент до
цента складати, а так і не
оглянемся, як за яких па-
ру літ зберемо гарний цент
і доложавши колись ще як
ку незначну квоту, будемо
могли перебудувати і наше
шкільництво на лад шкіл
інших культурних народ-
ностей. Моя думка ось та-
ка:

Кожда гр. кат. парохіяль-
на громада нехай наложить
на своїх членів, крім колек-
ти на церков, еще: дру-
гу колекту на фонд шкіль-
ний, а іменно на фамілій-
ного члена по 50 ц., а на
самотнього по 25 ц. річно.
Сю невелику річну дачку
на фонди шкільні мавби
колектувати кожний заряд
парохіяльної разом з цер-
ковною колектою. Така да-
чка на шкільну ціль, ско-
лектована раз в рік, або
піврічно піднесла б місячні
парохіяльні доходи, о яких
5 процент. Таким чином
могла кожда громада па-
рохіальна без покриття
церкви зобов'язати ся до
місячної дачки на шкільні
фонди в висоті 5 процент
її місячних парохіяльних
доходів. Тих 5 процент до-
ходів, по кождомісячній
віставленню касових рахун-
ків, вносила громада
на річ фондів шкільних а
виплачувала на руки міс-
цевого заряду шкільного
(о котрім понизше буде бе-
сіда). Місцевий заряд шкіль-
ний получених 5 процент
доходів, поділивби на дві
рівні часті; одну половину
втративби в прихід місце-
вого фонду шкільного, ко-
трій то місцевий фонд
шкільний бувби власністю
місцевої парохіяльної гро-
мади, водений в особній
книзі касовій, та застере-
жений тільки на потреби
власної громадської шко-
ли; другу половину згада-
них 5 процент місцевий
шкільний заряд відіславби
до Головного шкільного
заряду на річ головного
(загального) шкільного фон-
ду, призначеного на загаль-
ні потреби нашого шкіль-
ництва.

Здаєсь мені, що кождий
чесний чоловік не усуне ся
від такого малого датку, як
50 центів на рік, а при-
значеного крім сего е-
ще на так важне народне
діло.

Здаєсь мені, що коли
стає нас на будову церков
і будинок парохіяльних,
на удержане священиків,
дьякоучителів і церковни-
ків, коли не жадуем кіль-
какайдать доларів, або і
кількадесят доларів річно
на забезпечене матеріальне
собі в разі нещастя і хво-
роти, або своїй родині в
разі нашої смерті, коли о-
хотно і щедро підмогаємо
грошево „всіх і вся“, то
без сумніву не сьміємо
відказати сеї марної річної

аєсти на шкільні фонди,
котрих цілею буде вироби-
ти лучшу долю нашим ді-
тям, та забезпечити нам на-
ціональне житє бути на тіх
чужині. Я святю перекона-
ний, що не знайдеш ні о-
дна руська громада, котра б
відмовила тої леїти на так
ідеальну ціль, на таку річ,
якою є наше питома на-
родне шкільництво. Тою
марницею можна на разі
яко-так полатати „діри“
нашого шкільництва, а при-
добрій господарці і шкіль-
нім заряді можна в будуч-
ності і наше шкільництво
поставити на рівні з дру-
гими.

Так, головне зерело для
фондів шкільних були б
процент в місячних дохо-
дів кождої парохіяльної
громади. Річею однак шкіль-
них місцевих зарядів і го-
ловного буде, аби їм пору-
чені шкільні фонди можли-
во росли. Одноразові датки
від кресту, слюбу, та ва-
пису дїтвї в школу, в ви-
соті яких 25 ц., кождий
інтересований охотно зло-
жить на річ шкільного міс-
цевого фонду. На річ того
самого фонду можна зби-
рати складки по крести-
нах, весілях, забавах і ин-
ших нагодах та завести
скарбонкові складки по на-
ших салонах, склепах і
інших бізнесових домах.
На річ того фонду можна
урядувати ріжні забави,
коляди, представленя і ве-
черниці, а вкінці збирати
добровільні датки від по-
одиноких осіб та місцевих
брадтв. Тільки тим чином
самі собі легко поможемо і
добра придбаємо, і словни-
мо обовязок народний.

Шкільний головний фонд
не мавби огранічати ся на
згадаєних доходах від па-
рохіальних фондів. Той фонд
мавби вспомагати вперше
наші руські організації,
дальше наші брадтва і то-
вариства, а в кінці всякі
тутешні корпорації і ком-
панії, котрі з праці рук
нашого народу живуть і
багатіють; они заінтересо-
вані нами, певно не відмо-
влять нам якої дрібної по-
мочи на таку ціль. Рівнож
продаж книжок шкільних,
церковних і сьвітських, при-
борів і зварядів шкільних,
ведена у своїм заряді при-
носилаб немалый дохід, ко-
трій не йшов би в чужі,
а лиш в наші руки, та
спомогав би наш головний
шкільний фонд. І много
інших річей можна на
ту ціль видумати, треба
тільки щирої волі і витре-
валости, а передовсім щи-
рого і трудолюбивого за-
ряду шкільного.

Про організації шкільних
зарядів, так місцевих як і
головного, позволю собі по-
говорити в слїдуючїм чи-
слї.

Зі Скрентон, Па.

„Скрентон, давний роз-
садник руськості на Аме-
риканській землі, а перед
кількома місяцями видови-
ще спорученого, за-
гнуч, ватих і живучі в нім
Русини і знаку житя о собі
не дають... З великої хма-

ри, малай дош... То хіба
колись було в Сьвободї тіль-
ки много хвальби, коли те-
пер і рак про них не свис-
не... Присїди ік десь там
Москалі, Мадярони і „еван-
гелісти“ та вона склали
голову і дримають“ і т. д. і
т. д. певно погадає неодав-
який стежить за житєм Ру-
синів на вільній землі Ва-
шінгтона. Однак не так во-
но є. Ми, Скренці і дальше
боремо ся та працємо для
добра нашої Руси. Про
свою працю не згадува-
лисьмо лишень з сеї про-
стої причини, щоби хтось
не подумав про нас: „хва-
ли мене ротіку“. І тепер
розказуючи побїжно про
наше житє, роблю се тому,
щоби сьвіт а властво на-
ші американські побратими
не уважали нас за „гнилу
колоту“.

Не давний се час і кож-
дий з Вп. читателів прига-
дує собі наші обемісті до-
писи в Сьвободї.

Сї дописи не були по ле-
мікою, але оправданем і
вясненем правдивого ста-
ну річи в виду уличних
нападів та пльовань „Ам.
Р. Вістника“. Жїль обгор-
тав душу кожного здорово-
мислячого чоловіка, коли
читав ті підлі інсинуації
поміщувані в „Вістнику“,
і дивно ставало, коли хто
довїдав ся, що автором тої
мерзоти був один секретар
чи канонік „єпископа“ Уг-
рина, о. Я. кричючий ся за
фациату безглуздого Дж-
на Лазіньського.

Спїр між угорськими Ру-
синами а Галичанами за-
кінчив ся розділом парохії
на угорську і галицьку.
Галичани купили галю на
одній з головних улиць
її і мають гарну, обширну
церков. На просьбу людей
прїдїлив Високопреосвя-
щенний Владика на парохі-
Вп. о. Пристає. Завдяки
його невтомимій праці та
прихильности і любові, а
якою відносить ся до на-
роду, наїд організує ся
в парохію і наша церков
в протагу кількох місяців
числить поверх тисяч вір-
них. Нарід видачі в сьвя-
щеннику правдивого свое-
го пастиря та провідника,
горне ся до него та до цер-
кви ві всіх сторін, і то не
лишєнь зі Скрентон. І так
прилучили ся до парохії
Русини в Таулог, Па. а в
остатнім часі в Авооса, Па.
котра то місцевість від
Скрентон єсть віддалена
майже десять миль. Згаду-
ючи організоване парохії
грїхом булоби замовчати
імена тих людей, котрі щи-
ро займались сею справою,
не жалючи ані часу ані
грошей. До таких належить:
Югас, Країківський, Мри-
вало, Запоточний, Груд-
валк, Гайдяк, Грїшко, Ци-
цек, Дутчак, Зубаль, Ка-
лакуча і много інших.

Але не лишєнь наїд ор-
ганізує ся в парохії, але
що місяць, то тим більше
число вписує ся в члена
Р. Н. Союзу і брадтв, кот-
рах тут маємо три му-
жеські і новозорганізоване
сестрицтво. До тих трох
брадтв вписало ся в міся-

ци січні майже 70 членів а
до сестрицтва вписало ся
34 жінок. Щож будить на-
їд ві сну, хто ним потряс
та збудив з дрімоти? Хто
котів би се знати, то при-
способости нехай взгляне
в недїлю до нашої церкви,
та почує красорічиву про-
повідь нашого сьвященни-
ка, а тоді розваже сам собі
сею загадку.

Незабуваємо ми рівнож
на нашу річну пісню і
штуку. Перед сьвятами ві-
дограли амагори в Скрен-
тон „Настоящі“ а на Тау-
лог „Ічко Сьвіт“ — „На-
старости літ“ і „На Тара-
совїй Могилі“. В часі сьят
відограли Таулог ці у себе
і в Скрентон „Вєфеємська
Ніч“. Про гру читальників
не стану говорити. Они
грають як справдішні ар-
тисти. Але ж і не давнїця.

Се хлопці інтелїгентні, кож-
дий сьвідомий себе, кож-
дай цілою душею горне ся
до народної праці, кождий
щиро відданий своєму про-
відникови, почавши від ма-
ленького Головчака а скін-
чивши на (правдоподібно)
найстаршому Трачєви. Але
ж і проповідник! Про не-
го рівнож не стану гово-
рити, а се тому, що его
діла знає ціла околиця, та
они его самі славлять. Се
людина щира, повна ідеа-
лів, та перевата наскрізь
любвою до свого люду. Я
у него добачав одну дуже
важну прикмету, котрої
нам Рутенцям бракує. Се є
витревалість. Як взагалі,
кожда людина працююча
для добра загалу находить
дуже часто ріжні перешко-
ди та неприємности, так і
він з ними стрічав ся. Ки-
дали ему колоди під ноги,
і то не хто, але такої свої.
Він се оминав, та як всегда
жартуючи, з властивим со-
бі гумором доходив до ці-
ли. Сім провідником єсть
п. Збудовський. Завдяки
его невтомимій праці нині
Таулог м же бути взором
для інших Русинів. Честь!

Щож поробляє Скрентон-
ська молодіж? Відограли
„Настоящі“ — заложали
„Заочну Січ“ і „Драматич-
ний кружок“ і на сїм
кінець. „Січ“ розвивалась
дуже хорошо. Сходились
молоді, робили вправи гім-
настичні, читали, співали,
і місто по готелях перево-
дили вечєри спільно та ве-
село на сходинах. Але се
довго не тривало. Кинув
хтось кість невгоди і зчало
се все росувати. Однак
знайшло ся кількох енер-
гїчних, котрі доложили ста-
рань і поволї усе навад
гуртує ся і є надїя, що в
коротці усе піде тим
робом, що і передше. Дай
Боже дочекати сего, щоб
Сїчовики були справдішні-
ми Сїчовиками та потрафи-
ли розвіжнати кираника
від здоровомислячого чо-
ловіка, та уміли постояти
за своїми справами. Отря-
сїть з себе останні слїди
оспалости та лїнивєства —
позбудьте ся байдужности,
недбалости, будьте ся ві-
сну бо наступає час обно-
ви. Берїть ся, горнїть ся до
праці бо —

Чейже добути ті скарби,
Котрі є в серцях глибокі —
Хіба не зможуть ті раби,
Що сплять глибоко — на самім дні
Як те камиїя мертва!...

Ось так живе Скрентон-
ська Русь. Будучність її
майже забезпечена та поже-
лати її лишєнь згоди та
любви і на дальше. До
праці брата дальше, неу-
ставайте, до праці для своєї
сьв. віри, для свого на-
роду! Неоглядаючись на
нікого а лишєнь:

Дбайте про себе ви самі,
Щоб мідь кайданів темноти
Злощити...
Безвину приййте до мети!
І втікайте від біди.

Й. Нусин.

Великанський зріст сьвітового майна.

Сими днями донесли ча-
сописи в Англії, що минув-
шого року зложено там в
вартїсних паперах суму ві-
сімсот мільонів доларів. На
се американські часописи
відповіли, що то дурниця,
бо за минувший рік зло-
жено в вартїсних паперах
американських 1400 міль-
онів доларів. На се знова
хвалять ся Французи, що
вони річно відкладають пів
мільярда доларів оцнадно-
стиї. Німеччина єще не о-
голосила свого майна, але
можна припускати, що во-
на стоїть близько Англії як
Франції. Коли возьме ся
єще під увагу оцнадности
Голяндії, Бельгії, Швайцар-
рії, Австрії і Італії, то мо-
жна зовсім певно сказати,
що послїдного року около
5000 мільонів доларів збіль-
шило ся майно сїх країв.

Але то єще не все. Се є
почислене лиш майно вели-
ких капїталїстів вчислене
в вартїсних паперах, ак-
ціях і облигаціях. Але кро-
мі сего є ще в сїх краях
велика сила дрібнєнького
майна, вложеного в фар-
мах і фабриках, які не сутя
в руках акційних това-
риств. Се майно не дасть
ся обчислити, але безпе-
ечно і його високість до-
ходить мільярдів.

І так люди жили, богато
в них жило добре, деякі у
ровкшах і все такої по-
оплаченю всего лишило ся
їм 10 мільярдів доларів на
нові спекуляції. А треба
пригадати собі, що 1908 р.
був роком дуже влима для
бізнесів не лиш в Амери-
ці, але у цілім сьвітї.

Перед пів віком Gladstone
назвав приріст богатства в
Англії „ополомлюючим“. О-
днак тодішній приріст се-
марна дрібнїця в порівна-
нї з приростом капїталу
за 1908 рік і то не лише
в одній Англії, але в цілім
цивілізованім сьвітї.

Однак кожда річ має і
свою відворотну сторону.
Усяка вартість на сьвітї
повстає завдяки праці. У-
се те, що зуживає ся і у-
се те, що не зуживає ся,
але стає новим капїталом,
вродило ся тільки з праці.
Суспільне добро не може
безусловно в ніякий инь-

ний спосіб повстати. І те-
пер ваходить питанє скіль-
ки „відложили“ за послїд-
ний рік робїтнєки?

І коли майно сьвіта ро-
сте страшно скоро, коли в
однім 1908 році воно зро-
сло більше як за 1907 літ,
то є від часу рождєства
Христа — то що в того
припадає на робїтнєків?

І коли возьмемо під роз-
вагу найбогатший край
сьвіта Англію, то прїйде-
мо до дуже сумної відпо-
віди. Англія капїталізує в
такім злім для бізнесу ро-
ці 800 мільонів доларів. Пі-
сля вїспїду послїдними
тижняма с. р. уладженої
конскрипції населєна ці-
листка Англії 34.945.600
мешканців, з яких 1.709.
436 живе в запомог для
бідних а висше 500.000 ді-
стає старєчу пенсію. Та
отже в публичної милости-
ні живе у найбогатшїм на
сьвітї краю кругло 2 і
чверть мільона людей, тих
людей, які завдяки старо-
сти або яким иньшим при-
чинам не сутя в силї зароб-
ити своїми руками на вла-
сне житє. В Лондонї зно-
ва, найбогатшїм на сьвітї
містї кождий чотирнаїцят-
ий чоловік живе в мило-
стинї...

Отсе є і відповідь на по-
ставленє питанє.

Ц-ий.

ВЕЧЕРНИЦІ!

в пам'яті Тараса Шевченка
заходом тов. „Подільска Січ“
(відділ жіночий)
при співучасті хору „Бояна“
відбудуть ся д. 30-го січня с. р.
в галї Ліберти ч. 263—257 Е.
Houston ул. в Нью-Йорку.

Товаришки й Товариші! Ми
українські жінки в Нью-Йорку
хочемо першим своїм виступом
звєличати пам'яті найбільшого
нам генїя. Сподїючись, що й
Ви не менше розумїте її спіл-
чуйте нашим намірам, своєю че-
сельною співучастю допоможе-
те нам належно їм сповнити.
Програма є дїбрана а крім того
по вечернїцях відбудуть ся за-
бава з танцями.

Музика під дїрінгенцією тов.
Гуменюка.

Початок о 7 год. вечєром.
Від Комїтєту: Анна Суцїк,
Марія Чайківська, Текля Гар-
матюк, Євгенія Вакулїньська, Ми-
халїна Зарубїньська, Анастасїя
Шкільняк, Олена Чайківська,
Йоанна Гарматюк, Анна Бога-
чєк, Михаїлина Заболотна. 2-3

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ!
Устроєє Братство сьв. Георгїя,
члєни наддніпрянського „Соко-
ла“ в Суботу, дня 30. Сїчня 1909
New Academy Hall під числом
532—25 S. 4-th Str., Philadel-
phia, Pa. Початок точно о 7 г.
вечєр Музика знаменита.

Вступ для мужин тільки 15
цент., для женцин 10 цент. При-
будьте на той першій Руський
Сокільський Баль, а сподїєм ся,
що кождий з гостей забавити
ся до волї.

І я піду на сей Баль,
Бо інакше булби жалє.
Там найду гарну дівчану
Й погуляю до загину.
Всі товариші підуть,
Бо гдє я, там й вони йдуть.
С. Вільчїнський,
М. Бурий,
В. Матоляч.

Хочете добру річ набути а
при тим дешево, удайте ся
на понизшу адресу. Памїть
по польсько-руській образ-
ковий каталог і залучїть
марку за 2 цент.

Адреса:

ANIELA ORZECH

6 Sylvan Court, New York City

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

Published every Thursday at

24 Hudson St., New York, N. Y.

Published by

The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

Rev. P. Poniatyshyn,

Superintendent,

411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.Anth. Curkowskyj, editor,
184 Hudson St., New York.

K Kirczow, manager.

184 Hudson St., New York.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопис для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що тиждня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00

Оплучувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в редакціоні листі, або через експресовий, або поштової money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістаєте від почтаря або агента на експресовім офісі, пішлить нам, бо без того ми не годні грошей дістати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінився мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

„Чи краде ся Соєдиненню?“

Під повисшим заголовком поміщує часопис „Bratstvo“ в числі 30 з 21-го січня 1909 на 6-й сторінці цікавий артікул, який поміщуємо отут зі взгляду на його дані без ніяких змін, в руськім перекладі:

„Отсе повисше питанє ставить „Вєстник“ і рівночасно оголошує посвідки банків, щоб в сей спосіб доказати фактами, найліпшими доказами, кільки то грошей находять ся в касі „Соєдиненія“...“

Ви певно чули цікаву казку про одного злодія, який пішов до складу убрань? — Вибрав собі найгарніший одяг, забрав з нього та місто заплатити, найспокійніше пішов собі розштовхуючи на боки купуючих. Властитель складу побачивши се набровив крику на все горло: „Тримайте злодія!“ — Однак в сю мить і сам злодій почав кричати: „Держіть злодія! держіть злодія!“ а люди бачучи, як він ревно біжить, думали, що то він так шцро ловить злодія та ще і з дороги йому сходили, щоб лиш помочі йому зловити злодія.

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“ — питає „Вєстник“ і доказує квітами, що в 7-ох банках має „Соєдиненнє“ зложених \$85,386.12 і проценці.“

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“...
Чи нігер є чорний?
Чи огонь пече?
Чи лід є холодний? — Яка на се може бути відповідь?Возьміть, братя, тепер олівець до рук і пишть як слідує:
Кождий член платить до „Соєдиненія“:

На фонд Св. О. Николая по 25 цнт. річно;

на фонд бідних по 1 центі місячно;

на народний фонд по 1 центі місячно;

на резервовий фонд по 2 центи місячно.

Разом отже кождий член платить по 73 центів річно, які то гроші повинні ненарушимо лишити ся в касі.

Число членів в „Соєдиненню“ після послідного виказу виносить 21,396 — однак число членів доходило уже і висше 23 тисяч...
Щож ми хочемо тут доказати?

Отже просимо уважати:

Возьміть число членів за послідних пять літ — пересічно лиш по 20,000 (мимо того, що в тім часі було уже не раз і більше як 23 тисяч членів); кождий з них платив лишень на висше подані фонди по 73 центи річно, що за пять літ зробить круглу суму 73,000 дол., словами: сімдесять три дисячі долларів, і то без проценців; з процентами ся сума зросте до 85,000 дол., словами: вісімдесять пять тисяч долларів!

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“

Доказують квітами, що „Соєдиненнє“ має в банках тільки 85,386.12 дол. — отже має в банках лиш ті гроші, які члени протягом пятох років платили лишень на фонди!!

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“

Де суть гроші, що члени платили як вступне?

Де суть ті гроші, що члени платили на фонди протягом дванаїцять літ — позаяк на ті фонди платять ся вже від першої хвилі заложеня організації.

Де суть ті гроші, котрі лишались ся кожного місяця по виплаті посмертних запомок?

На оплату урядників, як також і на адміністрацію платять ся прецінь осібно по 10 центів.

А кільки то членів виступило або було виключених або померло від часу існованя „Соєдиненія“? Они прецінь всі платили і вступне і на фонди — а тих грошей їм ніколи ніхто не звертав: Де суть ті гроші?

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“

Головний уряд „Соєдиненія“ доказує відфотографованими квітами сімох банків, в яких суть зложени усі гроші „Соєдиненія“, що лиш ті гроші становлять маєток „Соєдиненія“, а се суть тільки ті гроші, які члени протягом пятох послідних років зложили виключно на фонди — а решта десь присохла, розтопила ся в касі, або якимсь иньшим способом зникла!!

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“

Возьміть до рук „Вєстник“, орган „Соєдиненія“ з року 1900 за місяць юній і юлій; там стоять видруковані слїдуючі слова: „V Sojedineniju gobija sja krutarstva, svindlerstva i uzarstva“. Сї слова писав сам Жаткович, котрий найліпше знає про се, як то газдує ся в „Соєдиненню“.

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“

Перечитайте собі числа „Вєстника“ з 1906 року, видані перед конвенцією в Вилкесбери, там найдете на се питанє докладну відповідь. — Наколи Мг. Жаткович хоче, то можемо сї його слова передруковати.

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“

Бувший гл. председатель „Соєд.“ Михайл Югас, в своїм справозданю на згаданій конвенції в Вилкесбери говорить так: „Деякі спекулянты хотять захватити цілий масток у свої руки“ — А як виходить з фінансового справозданя, оголошеного в числі з дня 17-го грудня 1908 вони і захватили!

Правда, пишуть, що „Соєдиненнє“ має недвижний маєток (дім, друкарня і т. и.) на 65,000 дол.

Бувший председатель, Мих. Югас в своїм справозданю на конвенції в Вилкесбери говорив про друкарню:

„Коли всец. отець Теодор Дамьянський був головним председателем „Соєдиненія“, жив з Жатковичом в дуже тісній дружбі і ся дружба дійшла так далеко, що о. Демянович ціле майно друкарні віддав Жатковичови за одного американського доляра.

Но, і деж сей нерухомиий маєток?

Сам Жаткович викрикнув перед делегатами на вилкесберській конвенції, що колиб „Соєдиненнє“ скотїло спродати свій дім, то не дістало-б за нього більше як 10 до 15 тисяч.

Де-ж толї полили ся ті гроші, що їх складали члени протягом дванаїцять літ.

Наша пенсильванійська „Slovanska Rimsko a Grecko-Katolicka Jednota“ має лиш троха більше як девять тисяч членів, які не платять на ніякі фонди крім лиш на одно посмертне, та лиш 50 цнт. вступного: до головної каси не платять ані одного цента, а прецінь мають в касі чистих грошей готівкою висше двайцятсім тисяч долларів, а в молодечій касі одинаїцять тисяч долларів, хотяй платять за діти два рази так велику підмогу як „Соєдиненнє“.

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“

Ми говоримо що ні, зовсім не краде ся але бере ся за дорогу з Гомстед до Нью-Йорку 60.00 д., за дорогу до Бреденвіл 42.00 д., за дорогу до Джанстани 63.00 д., за віднесенє грошей до банку Пітсбурга 25.00 д. і т. д. — як се стоїть ясно в протоколі.

„Чи краде ся в „Соєдиненню?“

Ми отсим доказуємо і перекоонуємо, що не краде ся, але — коли духовний управитель ішов сповідати до Шікаго, отже іхав за своїм власним ділом, і повертаючи з відтам вступив до Гомстед, то за се, що там головні урядники почаствовали його, він зажадав з каси „Соєдиненія“ \$110.00, які йому і виплатив головний уряд.

Иньший духовний управитель приїхав відвідити свого товариша в пітсбургську околицю і при тілій нагоді відвідав також і головних урядників „Соєдиненія“, та казав собі за „туди“ виплатити 75.00 дол.

Знова иньший —

Але на що про се все говорити, коли то вже і так загально звісно тайною, що „Соєдиненнє“ служить деяким людям за дійну корову таї і до агітації проти Епископа!?

Тому то ті люди всіми силами старають ся як найдовше претягнути агітацію проти епископа, щоби під той час могли надїти як найбільше молока!“

Де-що про українську „презвітерію“.

(Уваги і рефлексії делегата).

„Иньша річ є иньша, а иньша то знова цілком що иньшого,“ сказав якийсь бистроумний філософ. Сї слова і я мушу положити за motto, наколи хочю написати пару слів про нашу українську „презвітерію“, про нашу презвітеріянські діла і про нашу, себ то презвітеріянську льогіку. Висше наведений висказ бистроумного філософа як раз підходить до нашого презвітеріанського-независимого розумованя, до етики, одним словом, як сотворений для нас, українських презвітеріян. Ся самокритика нас самих усталила ся еще більше по важній подїї, яка сповнилася дня 21-го с. м. в нашім гуртку і в гуртку нью-йорських независимців, „поступовців“. Ся подія з 21-го с. м., се-ж наш перший крок, се перше слово, нас, незалежних, „свідомих і поступових“ людей, які беззкористовно закриваємо очі всякому видячому правдиву темряву, а який тіль-

кий завдяки своїй несвідомості ліде за камп.

Ся подія, як кажу, се буде перша і вихідна точка нашой „української-презвітеріанської“ історії на землі Вашингтона, позаяк на сей день з всіх сторін зїїхали ся не лишень наші „святценники“ — стипендисти, делегати від не-парохій, але навіть був присутній і сам ясний пан президент та і иньші панові члени американської презвітеріанської місії. Аж гень, з Пенсильвенії попрїїздили люди подивити ся на ту велику конференцію, себ то на почин нашой нововікової, презвітеріанської історії в Америці. Розуміє ся, що на ту, як кажу, історичну презвітеріанську конференцію прибув і я. Та чомуж би ні? Міг Христос при кінци свого земського житя висіти між двома злодіями, то чомуж і мені не було піти подивити ся на сю велику кампанію при 5-ій евни, де мала відбутися та „св. конференція“.

І здало ся мені, неначе я старозавітний Мойсей і лізу десна на гору Синаї, щоб там на молитві з Єговою набрати ся більшої сили до роботи. Що більше, ми всі були як моїсеї, що лізли до президента місії, щоби той дав нам сили до роботи поміж фолькама. Та се порівнанє є тим влучнійше, що так як і Мойсей між народом почав свою науку з самого почину, так саме і ми зачинаємо з початку; ба, ми є ще більші, як Мойсей, бо Мойсей дав закон, а ми не даємо ніякого, але самі єсьмо законом і то під покрішкою самої презвітерії, яка опікує ся нами, боронить нас перед голодом і холодом; бо ж їх гроші на місію — се прецінь средство жита для неробів!

Конференцію отворив сам наш презв. президент молитвою. Зробив се однак не так, як то наші старі святценники роблять, що коли молять ся, то поперед кладуть хрест на себе. Ми-ж прецінь поступовці, отже хреста не признаєм; бо коли-б інакше, то і наша віра не могла-б називати ся поступовою вірою! Се ж прецінь цілком ясно, що ніхто не може назвати себе „поступовцем“ хто-б клав на себе хрест! Се наш головний принцип!

По молитві начала ся дискусія над долею і недолею українського народу. Американські презвітеріани силно налягали на нас, щоб ми повикидали всі старославянські звичаї і церемонії, як кадило підчас богослуженя, фелони, хрест в руці і т. д. а завели чисто-презвітеріанські мольбні з органами і без ікон.

Українські-презвітеріани „святценники“ на се обрушили ся як оса, бо таке прецінь рівно-ло-б ся простому вишмареню їх на стріт і то еще під зиму. Вправді якийсь „місіонар“ з Пітсбурга силно побивав ся за сим, аби внесок наших хлібодавців перевести в жите і не викидати стідки гроша на церковні річи і то еще для поступовців, але дарма. Він навіть хотів, щоб кождий з независимців „святценників“ взяв біблію під паху і ходячи від хати до хати научив Русинів, що — після його слів — суть темні як табака в розі а дурні як барани. А особливо повинні ми їх, себ то Русинів — учити моїсеєвої віри, бо коли вона є одиноким-спасенням для живих, то чомуж не може бути такою і для независимих поступовців?..

На сї слова великий наш Бодруг страшно погнівали ся і сказали, що „иньша річ є иньша, а иньша то зовсім що иньшого“, абы, що сіно є для худоби а хліб для чоловіка, а з того виходить що за саме спроваданє біблій американської презвітеріани не будуть ніколи платити українським презвітеріанам по сто долларів місячно, як се роблять тепер. Дальше, спроваданє се булаб видна робота з видними наслідками, отже для україн-

ських независимців-презвітеріан цілком непригожа, коли знова теперішня є зовсім невидна робота, отже дуже а дуже пригідна. В тім то і є ціла тайна нашого существования, що ми беремо по 100 долларів місячно за невидиму роботу!

Иньші закиди годї нам робити, бо про се всяк знає, що ми моралї учили ся по широким нью-йорських вулицях, а теології по салонах.

По скінченю справи „чистої“ независимого обряду порушувано еще много справ других і ставлено тисячні проскти, які не так конче суть добрі для загалу, як більше для нас, то є дія „поступового гурту“. Між иньшим порішено, щоб усюди то є, не лиш в Америці, але також в Галичині, в Росії і в Канаді, словом, де лиш даст ся занюхати, що суть люди, які зуміють наплювати на усі свої почуваня релігійні і народні, — щоб поступовий американський гурт сейчас вислав своїх місіонарів.

Сей проект всі дуже радо прийняли, бо він дає надїю на великий в буччині зріст нашой — кішені.

Омега
делегат „св. конференції“.**З Когує, Н. Й.**

Прибувши недавно за роботою в сї сторони, довідав ся я зо „Свободи“, а також від людей, що в Когує грають „Ніч Вифлемську“. То недалеко — думаю, — треба піти. А по дорозі міркую собі: Чи втнуть они „Ніч Вифлемську“? Там приходить тільки красних сьпівів, тільки о-сібі виступас. Але їду. Прийшов я перший раз як грали, в сам день Різдва, бо грали і другий раз в Нед. 17-го.

Церковця не велика, але мурована і зграбненька. Порядки гарні, всюди чистенько, а що найбільше ударило мене, то сьвітло електричне, яке запроваджене в цілій церкві. Се незвичайно додає церкві і красно виглядає. Видно, що люди добрі і комітет дбає про церков. Одно непростає для Когуєян, що церков свою всадили в таку діру, що ледви половину її видно на улиці. Ну! але на се тепер не порадиш — пиши пропало!

Входжу до галі, яка находить ся під церквою. Галія так само як церковця не величка, але зграбненька. На середині, при задній стїні гарно урядженя сцена, заслонена зеленою куртиною.

Пяťнаїцять хвиль по осмії дав дзвіночок знати, що за хвилю піднесе ся куртина. Всі з великим напруженем ждали сеї хвилі. Куртина піднесла ся, а на сцені побачили ми серед темного червоного електричного о-сьвітленя пречудесний вид. Почало ся представленє.

Не буду описувати самого представленя, а скажу лиш коротко, що Когуєянці аматори, в склад яких входили так лемківські як і подільські хлопці, виязали се знаменито; а вже попросту чаруючий був малий ангелок, 9-літня, дуже розумна красенька дівчинка, Єлисавета Рончківська, донька шторника д. Петра Рончківського, яка щебетала як пташочок.

Гра випала, як перший так і другий раз цілком добре. Аматори тримали ся дуже добре майже всі, взявши на увагу, що всі майже перший раз в жито виступали на сцені. Найліпше однак віддали свої ролі д. Й. Королишин, як молодий пастух, д. Иван Недільський як Грод, і д. Никола Мадзуля як фарисей. Прегарно відбували всі строї королів, пастухів, дворян і Сямеона, які, як довідаем ся були випожичені в шторі стародавних строїв в Трої. Характеризация була також добра. А вже ж

найкраще випали в обох разх сьпіві, особливо хори мужьські. Сьпівали так мило, так ніжно, що годї що було винайти що закинути.

По скінченім представленю виступив на естраду цілий мішаний хор і відсьпівав дуже удачно пять коляд „Во Вифлемї нинї новина“, „Бог натуру“, „На небі зірка“, „Жерувимі сьвят“ і „Бог предвічний“. Кожду коляду перелїтано деклямаціями. По першій коляді виступила 14-літня панна Стефанія Каролишин і віддеклямувала довший стих „В сьвіт за очі“ Богдана Лепкого з таким чувством і зрозумінем річи, що всіх присутних порушила до сліз. Всіх очарувала. Потім деклямувало двоє діточок. 8 літній хлопчик Михайл Михайлик досить гарно і сьміло і 9-літня та сама дівчинка, що грала ангела, Єлисавета. Ся маленька акторка так само так красно пописала ся з деклямацією, що аж два рази мусїла повтарити свій стихок.

Безперечно побіч доброї волі аматорів велика заслуга припадає д. Филипови Тимкевичови, тамшньому дякоучителю, який заледви кілька місяців тому прийшов сюда з Ньюарку. Він то при помочи свого свят. о. Чаплинського показав, що може добрий дякоучитель зробити.

За кілька місяців побіч щоденної школи дітей і науки церковного хору вивчив так красне представленє і дав такий хороший концерт. Тому кличемо: честь таким дякоучителям!

Але як нич нема без але, так і ту мусимо закинути, що коли перший раз було представленє в сам день Різдва, то не було достаточного порядку на галі, за мало було лавок до сидженя і весь наряд тиснув ся на перед. Так само вертеп не виглядав добре на сцені, був за малий.

За се другий раз дня 17-го сїч в нед. було все дуже добре. Комітет постарав ся о лавки на цілу галю, тож всі заховали ся дуже спокійно. Також і вертеп був сям разом цілком иньший, величавий.

Народу всїякого на представленю було досить. Були наші Русини, були і иньші Славяне, були Айрїші, Французи, тож і не дивно, що зараз на другий день рано появил ся вже опис представленя з як найкращими похвалами для Русинів американерів і декляматорів в англійській газеті.

Були Русини, то правда — але на жаль не всі. Треба знати, що тут, як мені оповїдали, ще много темноти між нашими людьми, особливо між деякими братами Лемками. Виразно кажу, між деякими, бо Лемки, то гарний нарід, але щож, шкїл у них в краю дуже мало, крім гір і овець нічого не бачив, десь колись був в Церкві, підірїс та поїхав до Америки. Ту, коли щось почує за таке, що в краю як раз в своїм селі не бачив, то вже грїх непростимий, того понятя не може. Повїдали мені другі люди, що коли дякоучитель в день Навечеря Різдва розносив по гавзах після звичаю всюду в краю практикованого осьвячені сьвященником в церкві просфори, то в кількох гавзах впрост не прийняв кажучи виразно: сего ані я, ані мій няню, ані мій дід не їли — і я не хочю. А коли відбувало ся так красне представленє, то з 5—6 фамілій, які мешкають як раз напротив Церкви ніхто майже не був крім кількох, бо каже „я не цікавий на шов. Як схочу піти на шов то си піїду за 5 цнт. на місто.“

От така то ще темнота між нашими людьми! Вольтя зачатя сьв. Вечеру високою, як посвяченою просфорою, вольтя сїдїти в гавзі при пиві і висці, як-пїйти на так гарне представленє. Але якби так давали там за дармо виску або пиво, тоби дармо розвалив — а летів на представ-

лене. Ой брак просвіти, брак просвіти!
Помимо того представлено випало при повній галі учасників так своїх як і чужих як найкраще на славу граючих — і чесний Когусян, так Лемків, як і Подоляків і лишило по собі як найліпше вражінє, так у своїх як і в чужих

Гість.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Січень.

28	Ч.	Павла Тав
29	П.	Пока. ок Пегра
30	С.	+ Антонія Реа.
31	Н.	О МПТ і ФАРИС.
1	П.	Лютія. Макариа
2	В.	Мальсма. Неоф.
3	С.	Тимогеа

ДО ВІДОМА УСІМ ПП. МІСЦЕВИМ СЕКРЕТАРЯМ Р. Н. СОЮЗА.

Упрашає ся усіх секретарів місцевих відділів Р. Н. Союзу, аби при нагоді подавали Головному Урядови Р. Н. Союзу імені „принятих на ново членів“ (то є тих, що попереднього місяця братство їх суспендовало) рівночасно подавали і їх адреси до адміністрації „Свободи“.

Се є доконче по тій причині, що раз суспендованого члена сейчас викидає ся з адресара і коли по місяці братство прийме його на ново, ми дістаємо лиш його імя, але без адреси, та тому не єсмы в стані посилати такому членови часописи. Наколи отже П. П. секретарі місцевих відділів звольте ласкаво подавати нам і адреси „новопринятих членів“ то тим способом запобіжить ся усяким колотнечам, квасам і наріканям.

Адміністрація „Свободи“.

— В суботу, 23-го с. м. поміж 5 і 6-ою годиною рано збили ся два кораблі „Републік“ і „Флориди“ в віддаленні 200 миль від Нью-Йорку. Корабель „Републік“ пішов на дно, однак пасажирів удало ся врятувати. В катастрофі згинило 6 осіб: 2-ох подорожних з парохода „Републ.“ і 4-ох матрозів з „Флориди“. Опис події подаємо після опису наочного свідка, А. Whittle-a. Він оповідає: В суботу рано, поміж 5 а 6-ою годиною стояв я на палубі „Републ.и-и“ та старав ся перебити зором густі клуби мраки, що зовсім закрили море. В коротких перервах відзивала ся корабельна сирена а її різкий тон переривав тишину. Нічо не предказувало грозної небезпеки. В тім... Се що?... З боку корабля, десь дуже близьенько йочув ся перерозливний свист, так що я мимовільно, одним скоком відскочив на середину палуби. В сій самій хвилині, як я же страшенне маревно виринув з боку нашого корабля другий парохід і вдарив наш власне в саме місце, де я перед хвилиною стояв. В наслідок страшенної сили удару задрижав наш великанський парохід так, що здавало ся, що він розлітає ся в куски. Неначе острый ніж у грудцї врізав ся парохід „Флориди“ в бік „Републіки“. Другий корабель сейчас цофнув ся і звернувся трохи в бік. Його котвиця замотала ся на наших кораблі і зірвала ся з ланцюга. В наслідок удару розбито пять кают на наших кораблі. Також і каюту, в якій був установлений апарат для бездротного телеграфу зівстав частково знищений. Сам апарат зівстав ненарушимий і се вирачувало більше як 1000 людям життя.

— Незвичайні близнята. В російськїм місті Оренбурзі були дня 6. жовтня в міськїм родиннім домі незвичайні родини — вродило ся двоє дівчаток, що

зросли ся одна з другою грудьми та животами, від самої шиї аж до краю ніг. Родини минули безпечно. Мати тих близнят є оренбурська міщанка. Їй 23 роки. Близнята живі і здорові. Водять вони обидві 10 фунтів. Годують їх штучним способом, бо боять ся показати близнят матері, щоб не стурбувати її. Директор родинного дому каже, що близнята мають одну на двох печінку, одно серце, та ще мабуть і кишки деякі спільні. Через се не можна їх розрізувати.

— Розміщенє українського народу в Росії. В київськїм українськїм „Науковім Товаристві“ на зборах статично економічної комісії при історичній секції. Т-ва д. В. Кошовий подав зібрані ним цифри про розселенє українського народу: 66 проц. до 99 проц. українського народу живе в 88 повітах 13-н губерній, а 50 проц. до 66 проц. в 19 повітах 12-н губерній. Всі ті 107 повітів займають простір 525-553 квадратних верстов, значить більше як ціла неемецька держава.

— В жіночїм православнім монастирі недалеко Києва знайдено в одній келї прикуту до стїни ланцухом молоду дівчину. Стверджено, що за якусь дрібне переступство закуто її перед чотирма місяцями з припорученя тітки монашки в порозумінї всього монастиря. Нешасну жертву так мучили, катували, що допровадили її майже до божівлі.

— З вязниць в Принц Альберт Саск. випущено теми днями шість духовборських жінок, котрі там пересїдили по шість місяців за те, що відказували ся носити одяг, і ходили голі по улиці. Коли їх змнєнено до вязниць, они не хотїли прийматї жадної поживи, і вязничні власти мусїли їх силою кормити. Побут в вязницї видко вплинув на них досить добре, бо тепер покинули свою глупу манїю, носять одїж і їдять що попаде. (Кан. Фарм.)

— Страjk о вуси. В елізейськїй палатї в Парижі, (Франція) в урядовї мешканю президентя републики, ціла служба, як портїери, льокаї, кухарі, візники і т. п., внесла петицію на руки президентя републики, Фалієра, домагаючи ся, щоби кождому слугї вільно носити довільний зарїст. Домовий регулямін елізейськїй палати наказує службі „голєне верхньої губи“, але служба в петиції говорять, що в „демократичній републицї не вільно накладає людям такі признаки неволї“. Автор петиції звернули ся до міністра публичних робіт Вівіанїа о поміч, яку Вівіанїя прирїк. Як президент Фалієр ту справу порїшить, не знати, але що має з тим клопіт, се річ певна, бо з огляду на урядовї принята страjk палатної служби був би дуже невідпідий.

— Російська поміч в Мессинї, навіщенїй землетрусом. Кореспондент одної французькїй часописи сими днями повернув з Мессини до Парижа і оповідає, в якїй спосіб російські офіцери „гуляли“ через вісім день по землетрусеню в Мессинї. „Один кадет воєнної маринарки“ — пише сей кореспондент, — „що вів ратунковї праці російськїх матрозів при усуваню руїн, побачив якогось чоловіка, який видав ся йому підозрілим. Сейчас видав прихаз його зловити і ставити перед себе, а коли се стало ся, приказав матрозам перешукати його кишені. І добуто з них гроші та всілякі дорожчїности. Кадет, який дуже мало розумів по італїйськї, сказав до арештованого в питаючїм тонї: лярдо? (злодій?) Заки перепуджений і дрижачий на цілім тілі чоловік мїг второпати, що властиво москаль від нього хоче, добув кадет револьвера і застрїлив його. По сім пішов до свого дальшого занятя, неначе нічо не случило ся.

Коли російські матрози повернули на свій корабель — говорять дальше згаданїй кореспондент — запитав я того кадета, скільки людей він застрїлив. Заким я висїв на сушу — відказав кадет — взяв я зі собою 24 патронів а крім сего 6 патронів мав я у своїм револьвері. Усіх 30 патронів вистрїляв я і то на пару кроків відлеглости. Сї слова говорив кадет з хвальбою, певний своєї заслуги, як пристало орудїєви російського ката, якому мордованє людей у Росії стало як хліб насущний. Нема то, як російська культура!

— Катастрофа в майнах. Дня 25-го с. м., недовго по 9-їй годїні вечером в майнах угля в Boswell, Pa. наступив вибух газів получений з пожаром, який відграв відворот находячим ся під пору у нутрї майнерам і урядникам. В приладї вентиляційнім показали ся була якась хибя і тому урядники зїхали у глиб, щоби її винайти. Ледви находити ся там годину, як наступив вибух газів. Припускають, що в наслідок того погублю що найменше 25 людей. Сейчас починає усе можливі ратунковї зарадженя — поки що однак безуспїшно. Перед майнами згромадило ся велике число родин майнерів, що серед роздираючих серце плачїв жуть на якусь відомість про свої нещасних батьків і мужїв.

— По пятьох днях, в яких у Нью-йорськїм портї не висїв ніодин емігрант — а якого випадку від 8 літ єще не було — дня 25-го прибуло опять 4000 емігрантів на 7-ох паропоходах. На пароходї „Балтік“ прибуло 1180 Італїйців, а на пароходї „Пенсільвенія“ з гамбурськїй лінії около 1000 самих Славян.

— Як доносять телеграм з 24-го с. м. то болгарське правителство нараз покликало усе резерви з корпусу, єго стоїть на турецькїй границї. Говорять, що також в недовзі і резервисти других корпусів зівстануть покликани до чинної служби. В виду політичного положеня на балканськїм півостровї, се поступованє Болгарї являє ся загадкою.

— Шевченко а Чорногорці. „Рада, доносить, — що в справї збудованя памятника Шевченкови російська місїя в Чорногорї повідомила полтавський комітет для збираня жертв на сю річ, що за допомогою в збираню жертв у Чорногорї можна удати ся до чорногорського митрополита, який бував в Росії і тепер має з нею звязки, або до ректора цетинськїй духовної семінарії д. Живко Драговича, який учив ся в петербургськїм університетї. Але на успїх у сїй справї в Чорногорї мало надїї, бо імя сего українського поета там, мовляв, майже незнає, та й матеріяльний стан чорногорськїй інтелїгенції такїй незавідний, що навряд їй навіть зручно пропонувати її підписку на справу доволї її чужої й не сполучену ні з якою добродїїною метою. — Про подібне фяско з Сербїєю недавно писано. І по що було доводити до сего?

Президент Рузвельт обжаловав в кримінальнім судї видавцю ньюйорськїй часописи „World“. Пуліцера о очерненє. Своє часу часопис Ворлд оголосила, що при закупї прав до панамського каналу поповнено цілий ряд всіляких швїндлїв, в яких замачали руки швагер президента і брат Тафта.

— Смерть „чудотворца“. В Росії помер звісний „чудотворець“ Іоан Кроштадський. Темний російськїй нарід вірив у його надприродні сили, уважав, що його молитви помагають у хоробах, що відгадає будуччину, творить чудеса і т. д. Сфанатизована товпа уважала його за пів бога, за другого Христа, моляла ся до нього, цілувала слїди його ніг та творила нові релїгїйні секти. Хитрий Іоан Кроштадський потрафив використати

сей вплив, який мав на темну товпу і при всякїй спосібності наклеював нищити хотя би й найменший вільнійший рух. На всіх революціонерів кинув клятву, в силу якої сам не вірив, а не оминув і Льва Толстога. Реакційній російськїй газетї називають його „найбільшим мужем“ Росії та наводять його „чудеса“. І нашї москвофіли часто величають сього „чудотворца“, та певно помістять у календарї Общества Качковського або у „Временнику“ „жизнеописание“ сього архі-чорносотеника, якого невдовзі зробить сьвятим.

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ І „ВЕЧЕРНИЦІ“

(Дїло музичне Ніщинського) устроєє гр. кат. парафія сьв. Юрія в Нью-Йорку дня 6-го Фебруара в суботу о 7-їй год. вечером в галї Manhattan Lyceum, 66-68 4-th Str. Хор Нью-Йорського Товариств. „Гоян“ під управою п. М. Гундича. Музика п. Смолінського. Цїлий дохід на будову нової гр. кат. рускої церкви в Нью-Йорку. По 11-їй год. БАЛЬ і красні забави. Дорого не коштує лиш перворядне крісло 75 цнт., 2-рядне 50 цнт., 3-рядне 35 цнт. а балькон (галерія) 25 цнт.

Комітет парахїяльній.

Відл.	На ілє посарг.	Днів.	Відл.	На ілє посарг.	Днів.
1	291	949	112	7	5
2	56	—	2	113	30
3	227	832	114	44	—
4	85	518	115	31	—
5	74	—	8	116	11
6	92	—	2	117	25
7	44	531	118	6	5
8	41	132	119	—	—
9	85	—	21	120	52
10	93	1036	121	145	185
11	28	—	8	122	45
12	79	3	7	123	178
13	24	1	5	124	28
14	88	22	20	125	—
15	33	—	—	126	38
16	211	316	127	15	—
17	29	—	—	128	14
18	30	—	15	129	50
19	74	841	130	17	5
20	62	411	131	4	—
21	15	—	4	132	29
22	2	—	—	133	—
23	40	—	7	134	34
24	19	1	2	135	121
25	48	2	2	136	21
26	38	—	2	137	10
27	50	736	138	6	5
28	127	2715	139	27	—
29	29	119	140	44	—
30	83	917	141	12	2
31	39	—	—	142	11
32	49	—	6	143	60
33	202	5120	144	16	15
34	18	—	—	145	20
35	44	—	5	146	21
36	38	—	18	147	20
37	50	117	148	21	2
38	70	413	149	17	—
39	46	4	5	150	12
40	120	513	151	—	8
41	35	4	—	152	41
42	55	846	153	15	3
43	35	—	10	154	32
44	10	1	—	155	13
45	38	7	9	156	—
46	160	143	157	36	3
47	61	3	7	158	30
48	109	10	8	159	20
49	15	—	—	160	18
50	11	1	—	161	20
51	36	—	—	162	19
52	44	4	—	163	22
53	221	2161	164	13	6
54	10	4	1	165	36
55	80	411	166	48	—
56	35	1	3	167	15
57	20	1	—	168	16
58	101	730	169	28	1
59	26	5	5	171	13
60	1	8	6	171	3
61	81	—	—	172	4
62	85	419	173	21	2
63	73	—	9	174	30
64	4	—	—	175	9
65	85	310	176	12	—
66	36	6	2	177	6
67	153	211	178	7	7
68	13	1	8	179	29
69	31	3	2	180	15
70	44	48	9	181	12
71	25	—	—	182	16
72	62	—	26	183	14
73	14	2	3	184	38
74	18	—	—	185	54
75	27	—	1	186	32
76	14	5	1	187	9
77	18	—	—	188	20
78	171	2	—	189	29
79	21	1	—	190	—
80	61	—	—	191	38
81	22	—	9	192	10
82	101	—	16	193	11
83	5	6	4	194	6
84	54	—	—	195	15
85	163	311	196	47	—
86	61	—	1	197	28
87	17	1	9	198	35
88	8	2	7	199	21
89	17	—	—	200	7
90	22	1	2	201	13
91	65	18	1	202	9
92	91	39	—	203	3
93	18	—	—	204	3
94	39	17	1	205	30
95	52	11	—	206	10
96	56	1717	207	47	7
97	11	1	3	208	52
98	29	2	8	209	35
99	72	36	7	210	16
100	13	5	—	211	9
101	—	9	—	212	21
102	62	1	2	213	8
103	13	—	—	214	29
104	115	5	27	215	16
105	7	10	4	216	16
106	46	23	2	217	—
107	43	6	13	218	19

Виназ членів Р. Н. С за місяць Грудень 1908 р.

108	59	19	5	219	10	5
109	33	1	2	220	8	10
110	28	—	—	221	11	19
111	7	9	—	222	42	5

Разом 924 228 1340

ПОДЯКА.

Отсим складаю прилюдню подяку аматорам, що в сьвята Рождества Христового урядили представленє „Нїч Вефлеємська“ на дохід греко-кат. церкви сьв. Петра і Павла в Ембридж, Па. Найбільше потрудили ся коло сего представленя місцевий дяк Мих. Гардай, Роман Колодїйчук, Петро Колодїйчук, Онуфер Вархоляк, Мих. Бірців, Федько Шуміла, Мих. Гриневич, Юрко Полюга і Гринь Лєнь. Представленя вихвалювати не буду, скажу тільки то, що нікто не жалуваш що пішов на представленє. Доходу прийшло на церков 1750 дол. а позаяк з царї з жидом пішли ще були на коляду і зібрали 10.35 дол. то завдяки вишє наведеним молодцїм прийшло на церков \$27.85. Щирє руске Спаси Біг Вам за те молодці рускі.

о. М. Данилович, гр. кат. душпаствир.

Надісланє

Спис жертв.

для вдови і сирїт по бл. памяти Іванї Ханас, забитїм в майнах 30-го грудня 1908.

Т. Котїй 5.50; П. Процько 5 дол.; по 2 дол.: Д. Дудинський, Гнат Копїй, Церїй Ханас, Іван Піх, П. Копїй; по 1.50 д., М. Подобинский; по 1 дол.: Ф. Перелом, Василь Богуш, І. Попівчак, А. Піх, І. Бурак, М. Дзьол, М. Піх, І. Довляк, Г. Кобеляк, І. Дудинский, І. Купчик, Н. Явор, І. Лучка, Н. Габура; по 50 цнт.: С. Сольяр, О. Грабовський, Л. Шпак, П. Штельна, М. Гавчик, Т. Гардиш, П. Коцьо, С. Мадорош, А. Штельма, Ю. Медзюх, М. Думчак, О. Буряк, М. Кот, М. Медзюх, І. Орос, П. Родила, І. Скородинский, С. Тисько, Д. Піх, І. Бандїй, І. Немет, І. Гавриїла, Ю. Терелчак, М. Лацко, О. Штурляк, С. Подобинский, П. Завєрач, П. Котанчик, Іван Квашовський, І. Ратко, І. Куземчак, Мойсей Демько, С. Дудра, Л. Хрущ, Д. Вислоцкий; Ф. Федяк 35 цнт.; по 25 цнт.: О. Тадрїк, І. Фараля, А. Синчак, А. Шпак, М. Гоманьчак, І. Хамула, Л. Зазуля, Г. Попівчак, Н. Коцьо, М. Богуш, Д. Богуш, М. Патриляк, Т. Гардиш, І. Гардиш, І. Спішак, І. Товт, П. Мадараш, П. Новотний, М. Короц, А. Варга, О. Олій, Ф. Маліновский, М. Богуш, В. Савина, С. Федак, А. Лепетак, Ю. Сопоко, Ф. Беднарчик, І. Андраш, М. Лялендак, І. Бонай, І. Зущян, І. Димко, Гринько Ів. П. Коронновський, П. Шпак, Л. Зарошлинський, І. Кавалко, О. Кучма, К. Ваньцов, В. Андрушко, Г. Шептак, В. Піх, Т. Полинїя, В. Яцїшак, І. Лавовський, Л. Олішчак, М. Зарошлинський, О. Цьотка, І. Буряк, Г. Хомяк, Т. Гатусько, П. Череп, О. Блашак, Н. Хованець, С. Вонсік, К. Кохан, С. Катишин, Ф. Осїнский, Т. Смалець, В. Смалець, Г. Лешко, І. Чєлак, І. Чєлак Сем Полівка, А. Лішкоря; по 20 цнт.: В. Федак, О. Лавовский, Ф. Вонсік А. Луцько; по 15 цнт.: П. Беднарчик, П. Тадрїк, А. Кїш, В. Козьяр, Г. Масцюх, К. Ковальчак, Г. Дзьолко, А. Панчош, М. Чєлак; по 10 цнт.: М. Тресць. О. Козьяр, А. Биндас, Т. Чєлак, В. Венгрінович, Г. Вільчацкий, Т. Коцур, Г. Жилич, С. Барна, Я. Лодурак; по 5 цнт.: І. Кохан, Т. Чєлак.

Разом \$73.60

В імени нещасної вдови і сирїт складаємо отсим усім щєдрим жертводателям сердєчне Бог заплять.

І

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Почетний і почесний член
Р. Н. Союзу.
Іє Пресвітеріанство Стефан Со-
тер Ортинський, перший русь-
кий єпископ в Америці.
Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1908—1910.
Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg,
Pa.
Председатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.
Місто-председателька:
Марія Черешшак,
Trenton, N. J.
Місто-председатель:
Федор Гут. Бульчипський
Pittsburg, Pa.
Касієр:
Алексій Шаршопь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.
Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Теодовий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чергін, Cleveland, O.
Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str.
Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.
Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.
Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson
Str., New York, N. Y.
Менеджер друкарні:
К. Кирчак, 184 Hudson Str.,
New York, N. Y.
Головний організатор:
Мих. Беля,
56 Hamilton Str., Holyoke, Mas.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — одинокі русь-
ко народна організація в
Америці.
Приймає членів від 1
року до 40 літ життя.
Вступне після літ.
СОЮЗ ПЛАТИТЬ:
В разі смерті члена класу „А“
(ціле посмертне) \$1000.00,
В разі смерті члена класу „В“
половину посмертного \$500.00
Посмертне за жінку або мужа
члена класу „А“ 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа
члена класу „В“ 200.00 дол.
Посмертне за дітв від 15.00
до \$300.00,
В разі утрати: а) обох очей
однієї руки \$1000.00,
б) однієї руки, ноги або ока
\$500.00.
Свій огонь родини в шпиталі
божевільних, Союз платить що
року родині \$150.00.
Хто хоче вступити до
Союзу, мусить вписатись
в книгу до братства, яке на-
лежить до Союзу.

Важне
для П. Н. Секретарів
Р. Н. Союзу.
Повідомляю раз на все,
що всі гроші належать до
васи Р. Н. Союзу, послав
ся так: на money-order-ax
або чеках випусе са імя
Alex Sharehon, Shamokin,
Pa. Дальше так записаний
money-order або чек не по-
силає са до Голов. Касієра,
але враз з виказами до
Голов. Секретаря. Головний
секретар опісля відсилає їх
до Голов. Касієра.
С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Ч. 811 КВИТ \$58.00
на п'ятьдесят доларів, котрі мі-
сцев. уряд отримав яко кошта
похоронні по Василю Пшенич-
кім з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.
Pittsburg, Pa. 11. Януара 1909
Н. Войтович.

Сьвідки:
М. Стефанович,
Яков Віда.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 53.
Н. Войтович предс.,
Ю. Бережницький секр.

Ч. 823 КВИТ \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Текля
Гладиш отримала яко посмерт-
ну заголову по мужу Михайлі
з Головної Каси Руского Наро-
дного Союзу в Америці.
Northampton, Pa. 18. Jan. 1909.
Текля Гладиш.

Сьвідки:
Іван Гладиш,
Ант. Вавриків.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 33.
Т. Кокоцький секр.

Ч. 824 КВИТ \$400
на чотирриста доларів, котрі п.
Михайл Камінський отримав як
посмертну заголову по жені І-
рині з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.
Scranton, Pa. 17. Януар. 1909
Михайло Камінський.

Сьвідки:
Ів. Лакота.
Коришо Кутний.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 162.
Стефан Чолій предс.,
Іван Бобницький секр.

Ч. 825 КВИТ \$400.00
на чотирриста доларів, котрі п.
Томко Боднювич отримав як
посмертну заголову по жені
Магдалені з Головної Каси Ру-
ского Народного Союзу в Аме-
риці.
New Burgh, O. Jan. 18. 1909.
Томко Боднювич.

Сьвідки:
Анд. Чулик,
Йос. Зівчак.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 93.
Мих. Барна предс.,
Мих. Мачек секр.

Ч. 826 КВИТ \$400.00
на чотирриста доларів, котрі п.
Роман Дроздяк отримав як по-
смертну заголову по жені Анні
з Головної Каси Руского Наро-
дного Союзу в Америці.
Pittsburg, Pa. 17. Януара 1909
Роман Дроздяк.

Сьвідки:
Н. Войтович,
Михайл Митренко.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 53.
Н. Войтович предс.,
Мих. Митренко секр.

Ч. 827. КВИТ \$400.00
на чотирриста доларів, котрі п.
Михайл Грайцар отримав як по-
смертну заголову по жені Марі-
ї з Головної Каси Руского Наро-
дного Союзу в Америці.
Trenton, N. J. Януара 18. 1909.
Михайло Грайцар.

Сьвідки:
Я. Смоліга
Юрій Зупко.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 121.
Ів. Кушнірик з. предс.
Ів. Паславський секр.

Рух в відділах Р. Н. Союзу.

PITTSBURG, PA. бр сьв. О.
Николая від. 53. визнає всіх сво-
їх членів, які не можуть бути
присутними на мітингу, аби
свої належності прсилали на
адресу: Rev. Nich. Stefanovich,
703 — 7-th Str., S. S. Pittsburg,
Pa. Теод. Гут. секр.

MINERSVILLE, PA. бр. сьв.
О. Николая відд. 78 подає до
відомости, що вибрано сліду-
чий новий уряд: В. Крамар пр.,
Гр. Лазоршак з. пр., Й. Вайда
секр., П. Семанчик з. скр., А.
Марцінко кас., М. Гнат з. кас.,
Ст. Бончак з. хорих П. Пудель-
ський дв. Адр.: Jos. Wajda, Box
83, Minersville, Pa.
Й. Вайда секр.

SCRANTON, PA. бр. сьв. Во-
лодимира відд. 162. подає до ві-
домости, що вибрано сліду-
ючий уряд на рік 1909: С. Чолій пр.,
І. Богуцький скр., І. Лакота кс.,
К. Й. Свачій і М. Сачик контр.,
І. Ткач над. хор. І. Бабіч кап.
Й. Короташ дьврн.
І. Богуцький секр.

GLEN LYON, Pa. бр. сьв. П. і
П. від. 27 подає до відомости,
що буде приймати нових чле-
нів до бр. за половину вступ-
ного в місяцях січня і люти.
М. Фуджак,
Н. Москва,
А. Фринцо.

ALLENTOWN, PA. бр. сьв.
Арх. Мих. подає до відомости,
що буде приймати в місяцях
і січня нових членів до бр. без
вступного.
Ст. Палиниця, скр.

PERTH AMBOY, N. J. Бр.
сьв. О. Николая, від. 104, подає
до відомости, що в місяцю січ-
ню і люти буде приймати ся
нових членів до братства без
вступного.
М. Ваверчак, секр.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ
В пошукованія звакомах, оголо-
шення балів, представлень, схо-
дів і т. п. друкує в „Свободі“
по ціні одностого цента від слова
за оден раз. Гроші треба пржи-
слати наперед.

КОНЦЕРТ! БАЛЬ!

ПРЕДСТАВЛЕННЯ!
устроює гр. кат. парохія при
церкві сьв. Івана Хрестителя в
CLEVELAND, O.
дня 13-го лютого 1909
в Окте Hall на Егіє улиці
Програма
1. Я Русин був...
2. Як бим була...
3. Мир вам брата...
4. Чарочко моя...
5. Ой піду я до млина...
6. Боже Великий...
відспіває тов. „Клівандський
Руський Боян“.

Вступне слово ... о. Е. Бурик
Козаченьку, дек. п. Вас. Монрик
На чужині деклямація
..... п. Анна Бабінчак
Рідна мова дек. ... п. Кат. Синяк
Два віночки дек. п. А. Петрусь

„СТРАЙК“
Комедія в 3-ох діях
Вокоман п. Н. Миланіч
Реєнтий п. М. Серак
Настуња його дочка ... п. С. Ляш
Марійка, її подруга
..... п. Г. Кормош
Іван, жидівський попкач
..... п. А. Міндек
Семен, академік п. Й. Сенчина
Василь, мол. господар
..... п. Ів. Мітро
Василиха, його жінка
..... п. М. Кормош
Никола, мол. парубок
..... п. Н. Кормош
Матій, мол. парубок
..... п. Й. Дзурічко
Мортко, арендар п. П. Єдинак
Павлуно, школяр
..... п. Й. Гладиш
Юрко, школяр п. Й. Каплярка.
Режисер і управитель п. Ів.
Поп.

Вступ: мущина з женщиною
35 цнт., женщина сама 25 цнт.
Сердечно позитаємо наших
Русинів, а за добру забаву і
смачні закуски ручить
3—5

ПІВЕЦЬ ЦЕРКОВНИЙ

пшукуює посади дяко-учителя.
Ласкаві зголошення:
Paul Czyczota,
Northampton, Pa. 2-3

ПРЕДСТАВЛЕННЯ І БАЛЬ!

Русько Українська парафія
Усп. Пресьв. Богородиці в
Perth Amboy, N. J. устроює те-
атральне представлєне
„ГЕЙ НА ІВАНА ГЕЙ НА КУ-
ПАЛА“ в 1-ій дії і „МУЖИКИ
АРИСТОКРАТИ
в 2-ох діях в понеділок, дня 8.
Лютого 1909 p. в Pulaski Park на
гали Нікодема, 730 State Str.,
Perth Amboy, N. J. Початок о
7-й годіні вечером. По пред-
ставленю Балю. Ціни місця: 1
рядні 50 цент., 2 рядні 35 цнт.,
стоячі на балконі по 25 цент.
Музика першої класи. Просимо
всіх Русинів з міста Perth Am-
boy, N. J. і з околиці о числен-
ну участь. За чесну обслугу і
добру забаву ручить
2—4 Комітет.

„СТРАЙК“

Читальня „Просвіти“, в Фі-
ладельфії, Па. запрашає всіх лю-
дей доброї волі на аматорське
представлєне „Страйк“. Са дуже
цікава і поучаюча штука взя-
та з життя галицьких хліборобів,
робітників, відіграє ся в Філя-
дельфії перший раз, отже всі ро-
бітники повинні взяти участь
в робітничім представленю, ко-
тре відбудє ся 6-го Лютого 1909
в Academy Hall 523 S. 4-th Str.
Початок о 7-й год. вечером. Ста-
раємо ся, щєби всіх вдоволити.
КОМІТЕТ.

В день роковин заснованя
укр. тов. „Просвіта“ 204 відді-
лу Р. Н. С. відбудє ся театраль-
не представлєне
АРЕНДАР
(драма в 3-ох діях а 5-ох відсло-
нах з сільского життя)
дня 13-го лютого 1909 p. в
Manhattan Lyceum 66—68 East
4-th Str. в Нью-Йорку о 7-й год.
вечером.

Шеста відслоня „Завіщанє“
відспіває хор тов. в супроводі
музики Смоленського під упра-
вою діригента тов. Стисловско-
го. По представленю БАЛЬ до
рана.

Всіх щирих українців з Нью-
Йорку і околиць запрошує ся
до вєспівучасті в нашім великім
святі.
Дохід призначений на біблі-
отеку Товариства.
3-4 Комітет Товариства.

КОГУСКИЙ БАЛЬ!
Короткі мєсниці, треба заба-
вити ся, особливо де тільки гар-
них дівчат, як в Кокус. Тому
дня 6-го н. ст. лютого с. p., в св-
боту, відбудє ся великий паро-
хіяльний бал в Кокус в просторі
гали над поштою.
На сей бал так своїх як і су-
сідів щиро-сердечно запрошає
3-4 КОМІТЕТ.

ПАРОХІЯЛЬНИЙ БАЛЬ
відбудє ся дня 13-го лютого с.
p. в Elizabeth, N. J. на дохід міс-
цевої церкви в гали Singer-a.
Початок о год. 5-й по пол.
Вступ від особи 25 цнт.
За комітет:
Вас. Левчик,
Юрко Кравець,
Вас. Гриценко 3—5

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКОУЧИ- ТЕЛЬ

з добрим барітоновим голо-
сом пшукуює посади. Може про-
вадити школу вести читальню
провадити хоральний сьпів, і у-
ладжувати театральні представ-
леня. Прошу ласкаво зголосити
ся на адресу:
Michael Szczytynski,
328 Daner Ave. Monessen, Pa.

ДЕС

Микола Придзімірський, 18
літ, родом з Коршлівки, пов.
Скалат. Тому третій рік, як при-
їхав до Америки до Buffalo, N.
Y. і невідомо де тепер знаходить
ся. Хто би о нїм що знав, або
він сам, нехай буде ласкавий
на оден з понизших адресів зго-
лосити, а дістане належиту ви-
нагороду.
Paul Lozinsky,
Northampton, Pa
або: Стефан Придзімірський в
Fogesville, Pa 2—5

ОПОВІСТКА.

Перед двома роками помер
дєсь в Америці Іван Вовк, родом
з Пальчице, пов. Збараж, Га-
личина. По нїм лишив ся в краю
спадок, яким не можуть розпо-
рядити задля браку метрики
смерти. Тим-то я підписаний
звертаю ся отсею дорогою до
Всєч. духовних ОО. і взагалі до
всіх чесних і добрих людей, які
знали-б, де згаданий Іван Вовк
помер, або хто його хоронив, з
усердною просьбою, щєби пода-
ли се мені до відомости. Небі-
щик був довгий час дяко-учи-
телем в Америці. За ласкаву ін-
формацію дякую сердєчно вже
наперед.
Стефан Вильчинський,
137 Filzwater St. Philadelphia, Pa

ЧАСИ ПОПРАВЛЯЮТЬ СЯ
тому хочу навязати переписку
із вільнодумною працюючою
жєщиною, середного віку. Я
сам число літ 29. Прошу о фото-
графію. За тайну ручу. Спїшить
ся дєчє!
M. Orach, 617 Grove St.,
1-4 Vancouver, B. C., Canada.

ОГОЛОШЕНЄ.

Потрібую сейчас дякоучите-
ля. Платня місячна (без помещ-
єнїя і харчу) від 35 до 50 доля-
рів в мїру заслуг. Вимоги: ґрун-
товне знанє нотного сьпіву, бо-
дай в практиці, так щєб умів
провадити хор. 2) Голос тєно-
ровий. 3) Знанє провадження
вечірної школи в руськїм язїці
дві годїні денно, (в Суботу ці-
лий день) з тутєшніми дїтьми.
4) Моральність і тверезість.
Голоситись на адресу:
Rev. V. S. Hrywnak,
Box 375
Olyphant, Pa.
Laska. Co.

СТРАШНІ ЧИСЛА.

„Числа говорять правду“ —
говорить стара приповідка. Од-
нак найстрашніші суть ті чи-
сла, які вказують число непотріб-
но померших людей. Богато
людського життя можна-би охо-
ронити кожного року, колиб за-
побиґало ся сейчас першим
симвітомам недиспозиції. Од-
ночим ліком, який дає скору
поміч в усіх таких случаях є
Трїнера Американський Елік-
сір Гіркоґо Вина. Є се загально
добре знаную річю, що при-
родне се вино є зробленє з чи-
стого старого вина і вибрано-
го зілля з найбільшою увагою. Є
воно знаменитим ліком на недуги
органів травлєня, як різнож
на слабу кров, ослабленє і нер-
визність. Уживайте сього ліку,
як тільки спостережете зміну ап-
петиту, поблідніє, зауважите
страху сил, коли спостережете,
що щось Вам долягає. По всіх
другсторах.

Jos. Triner
616—622 So. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

Звідни взяв ся редак- тор?

(Япанська казка).
Господь Бог, сотворивши
людей, погадав собі, що
було би добре, коли б кож-
дий заробляв на своє жите
власною працєю.
Не зволікаючи, поручив
отже арханґєлам, щєб по-
кликвали всіх людей перед
небєсний престол.

Як вжє всі зібрали ся,
повелів Бог принєсти вели-
кий міх, в котрїм находи-
ли ся всі звани й занятя.
Почав їх розділювати поміж
прибувших. Таким ро-
бом сдан зїстав столярем,
другий кравцем, третій
шевцем, четвєртий аптика-
ром і т. д.

І в безконєчній своїй му-
дрости учинив Господь так,
щє всі були вдоволєні і
всьє відбудло ся в найбіль-
шою справедливїстю.

Хто мав вертливий язик
і хорошу вимову, зїстав
адвокатом; хто визначав ся
відвагою, жовніром; хто у-
мів скорєнько втікати, ка-
сієром; хто цінів над все
є справедливїсть, судїєю; хто
любив „трубіти“, капель-
майєгром; хто був прия-
ним і позажним, радником;
хто грїшав слямаварнїстю,
зїстав мівїстром, а хто був
брусоватий, жандармом. Хто
любив богато обїцати, ві-
став послом; хто любивав
ся в солодшах, цукорни-
ком; хто любив підвижки,
власителем каменїці; хто
мав червоний нєс і лисину,
фармацевтом і т. д. і т. д.
Ось таким робом розділив
Творець свої дари, поки
не випорожнив ся весь мїш-
шок. Не забув Господь і
тих, щє мали покутувати
за чужі грїхи, і тих поро-
бив учителями, телефонїст-
ками або швачками.

По скінченю подїлу хо-
тів Бог відослати вжє лю-
дий домів, коли тут нега-
дївно відозвав ся в поза
небєсного прєстола жалїс-
ний голос:

— А мені, Господи, не
даш нїякого звана?
Творець остановив ся,
В самїй річи, забув про
чоловіка, який случайно а-
бо умисно украв ся за пре-
столом, щєб прислухувати
се, а відтак критикувати.

— Добре — відрїк Гос-
подь — але пайованє вжє
скінченє. Як бачиш, мї-
шок є порожний, всі звана
ровдані; щєж я тєбі дам,
бїдаку?

По короткій надумі звер-
нув ся одначе до всіх лю-
дий і сказав: „Як примірні
божі діта, мусите вложити
ся для сього чоловіка на
зване“.

Люди вправді тихцєм
роттали, але на ділі не хо-
тіли супротивлати ся бо-
жїй волі. Одначе кожний,
як се звичайно буває, коли
жертвуємо щось під
примусом, постановив в
своїм серці віддати найгір-
шу часть сього звана.

Так отже адвокат віддав
йому трохи сьогої вимови і
спору дозу крутарства, ар-
тист сього бажанє, жовнір
зухвалїсть, учитель поло-
вину сьогої нужди; учєні по-
трохи із сьогого знаня, на-
ворні пановє подїлили ся
в нїм сьогою чємностію і
прияжностю, поєти дали
йому чималу пайку в іх-
нїй фантазіі і одушевленя,
а фармацевт кашинку із
сьогої штуки висьмївваня
людий, яку знав знамени-
то фабрикуючи фарбовану
воду мїсто жолудкових ка-
плів.

Можна собі увївити, яка
то саламаха витворила ся
з усіх тих жертв.

— І щєж ти, бїдаку, піч-
неш в клаптиками? — по-
спитав зі смутком Творець.

— Дам собі раду, відпо-
вів обдарований в іронїчною
усьмїшкою — зїстану ре-
дактором.

Папері листові з обра-
вляє і представляючі: В. Хмель-
ницького, І. Франка, Н. Ли-
сенка, Т. Шевченка.

25 штун 50 цнт.
SVOBODA
184 Hudson Str., New York

„Руский цар“

(Після Г. Бернштейна в „Publ. Ledger“.)

Виховане російських царів є того рода, що вони вовсім не знають життя. Придворна атмосфера з її всіма інтригами, атмосфера лизунства і підхльбства наповнюють голову будучого самодержця ложними гадками, упрямством, самолюбством, що ділає їх правдивими півголовками. Николай II гий засідючи на престолі посідав дуже нужденні запаси науки але тим більшу дозу уперевденя.

Еще будучи наслідником престола він дійшов степеня полковника. Усі його обовязки як полковника полагали на тім, що він мусів носити мундур. Якийсь питаня розумові його вовсім не інтересували. Погляді молодого наслідника раз у раз пугали як баньки з м'яса. За нього дворська кліка, починаючи від великих князів, а кінчаючи на придворних гвардійцях, більше як колибуди стала безкарна за свої дикі вибрики.

Будучи наслідником престола Николай мав масу авантур. В той час він був в дуже тісних зносинах з акторкою Кетешинською. Ся любовна його афера тягнула ся довше, як всі попередні. Коли цар Александр III тий довідав ся, що його син живе в полькою, рішив ужити всіх средств, аби положити сему конець. Акторку заслано в Петербурга адміністративним порядком, а Николаєви велено оженати ся з німецькою принцесою.

Коли до Кетешинської прибув генерал Грессер, щоби її арештувати, то в її будуарі встав Николай. Николай вирвав з рук генерала приказ, пірвав його в руки і показав Грессерови двері. Після того акторка стала Николаєви еще більше дорогою. Тоді то цар „миротворець“ (Алекс. III) вислав свого наслідника в подорож довкола світа, будім, щоби він пізнав чужомовні краї і народи. Однак підчас сей подорожи особистість наслідника нігде не зробила ніякого вражіння. До усього, що було наукове, інтересне, цікаве, він показав себе цілком рівнодушним.

Перед смертю Александра III-го, царица Марія Теодоровна не хотіла згодата ся, аби Николай став царем. По смерти Александра III-го в кімнаті цариці явив ся одеський генерал губернатор Мусин-Пушкин і проголосив Николаю російським самодержцем. Царица мусіла покортити ся.

В Росії всі надіяли ся від молодого царя реформ. Він прибув у Петербург кажучи, що бажає пізнати народ. Приняв делегацію поляків і жидів; заявив, що є противником релігійних і національних переслідувань. І посипали ся всі сторін просьби, щоби

він положив конець безправствам і насильству. Але вже 17-го січня 1895 р. назвав Николай всі просьби народа „безмысленніше мечтаніями“ і за одним разом розвіяв усі надії. Цар ділав усе неначе автомат, послухний чимь бажанам. На просьбу селян о поліпшене їх долі, Николай відповів: не надійте ся землі а ліпше слухайте своїх начадиників. А коли у нього явили ся представителі великих земських власників він сказав: я ніколи не забуду ваших великих заслуг для мене. В сей свосіб усім стало ясно, що царствоване Николая II-го буде продовженем страшного, реакціонного панованя Александра III-го.

Ходивська трагедія, лувивша ся підчас коронації, була пригравкою до його пізнійшого кровавого панованя. Тоді то за кусок Парського хліба згинило 5000 людей. Росийська адміністрація, яка розставляє війська по желізною дорожній лінії від петербурга до Москви, яка сю дорогу наповняє тисячами шпигів, в той день не спромогла ся на ніяке средство охоронне, щоб забезпечити житє ти сячам народу. Про Росію Николай II гий не має найменшого понятя. Правительство передовсім старає ся закрити перед публикою і перед царем рапорти губернаторів. В році 1898 царице забажло довідати ся коче усю правду про Росію. І пішла поголовка, що якийсь-то титулярний совітник дістав царський приказ, розповісти усю правду про Росію. А адміністрація, особливо провинціональна задрожала. Тайним титулярним совітником був якийсь Клопов, урядник одного міністерства. І післяно Клопова слідити за виробом муки. І сей „експерт“ в виробі муки явив ся в Царське Село. Він передовсім старав ся доказати царице важність його историчного ціланництва.

— Ви — схлібляв Клопов, — повинні передовсім освободити Росію від бюрократії.

Клопов і Николай II сходили ся пару разів. І на коєць порішив цар довідати ся від нього всю правду про Росію. І цар довідав ся про се, про що кождядитица знала, іменно, що в Росії є — голод. За сю важну відомість дістав Клопов безчиоменну масу грошей і право робити, що динь йому подобає ся...

Коли на царськім дворі довідали ся, про се, усі сьміяли ся до розпуку. Але все такої цар мусів розстатися з Клоповом.

Після Клопова явив ся Демчинський — великий пророк погоди — а леакого учорені називали мантієм дурисьвітом. І комедія з Демчинським так скоро як і почала ся так і закінчила ся.

На сцені появили ся князь Ухтомський — Аслатський, який вмовив в царя, що

він повинен завоювати цілу Азію.

За Ухтомським прийшов Француз Пере Філіпп. — опіративет і знахор. Цар приказав йому викликати душні предків і питати у них пораді в державних і родинних справах. І так душу Александра III-го викликавано що динь для поради. Цар не поступив ся і кроком без поради французького дурисьсвіта. Але француз обманюючи царя трохи переборщив і цар прогнав його.

Однак мимо того російський цар не перестав вірити в духів. Його головним дорадником стає дівчина Галатська, яка віщує цареві вислід війни. Вона віщує цареві, що Яланці будуть все бити російськї війська, доки цар сам не відважить ся їх повести у біг. І цар вже рішив ся іти у біг, але Вітте, Куропаткін і П. Бедоносцев не пустили його.

До Галатської промайнуло еще фаворитство Безобразова, який був душою „Святої Ліги“, яка мала на цілі схороняти царя. Безобразов був головним дорадником царя що до політики на Далекім Выході. І лашень завдяки раді Безобразова назначив цар Алексеева намісником Далекого Выходу.

Коли Яланці нанесли Росіянам перші удари, Николай, неначе пробудивши ся з довгого похміля, вдарив кулаком в стіл і зі слюзамі в очах закричав: „я не позволю, щоби була війна... Чуєте, не позволю!“

Зважаючі лично царя, говорять про нього, як людину безхарактерну, хвилами жорстоку і уперту неначе бик. Часами він знова сентиментальний. Лев Толстой називає Николая II го „несчасним, запуганим молодим чоловіком“. Селяни, які передше вірили в царя, як в божого помазанника, якого лишень міністри обманюють, тепер вже вовсім стратили в нього віру.

— Наш цар — кровосийця — говорив один селянин калужської губернії.

— Цар, як генерал, б іть ся іти на війну — говорив селянин тульської губернії. Він терпить страшні вихи да совісти.

— Наш цар дуже тупоумний чоловік — сказала селянка коло Одесси. — Мєні його дуже жалко.

— Міністра (Сипягіна) — пивше в листі салдат, що стояв на сторожі коло палати — похоронили в четвер. А нещасний цар не йшов за похороном: боїть ся. Його жите еще гірше, як наше. Цар в вічвім страсі. Його одинокою розривкою є забава з собаками. Він виводить 5, часами і 8 собак і вони скачуть кругом нього. Часами і він сам ганяє ся з собаками....

І такий то чоловік є „покликаний“ правити житем 150 000.000 людей!

В 1900 році був цар в Ливадії. Рознесла ся поголовка, що він захорів. Мали його струїти. Однак усе свідство в справі сего отроєня не довело до нічого. З того часу Николая так стережуть, як не стерегли єще ніякого пануючого.

Трафіло ся, що раз сидів цар в ливадійськім парку. Побачивши одного знакогого огородинка, цар знакомо руки покликав його до себе. Огородник не вспів єще зділати і пять кроків, як куля поцілила його в плечі. Потім вияснило ся, що прибічна гвардія мала приказ вбивати кождого, хто б посьмів підійти до царя.

Николай є свято переконаний, що революцію викликали жиди, поляки, вірмени і другі неросийські нації. І є річку необхідною їх „успирити“. І тим то треба товкувати страшний гнет неросийських народів, заселяючих російську державу. Тепер цар озлоблений вже і на свій „вірноподданий“ народ.

П.-ий,

ІВАН МУЛЬЧИЦЬНИЙ.

Як лічити сухоти.

(Дальше.)

Объяви зверхні.

Вправді не можливим є подати читачам докладні зверхні обяви сухит, особливо в їх початковім розвоку понеже до сего потріба ширшого знаня медицини і досьвіду. То однак суть декотрі такі обяви, які кождий зауважати може, понеже зараз відчуває певні зміни у своїй системі. В тім случаю найперше бачить брак сил, блідість лиця і степенне оцадане ваги тіла; се суть перші признаки сухит, до котрих залучити можна еще і брак апетиту і нестравність. Переважно окуає ся гарячка, однак незначна, котра всегда збільшає ся по полудни, а в ночи, над раном зменшає ся. Хартотине є густе, жовтаво-біле, а часом змішане з кровію; найважнійше, то суть нічні поти, котрі обявляють ся майже у кождого хорого. Хто однак є цікавійший, та точно знає функції поодиноких органів тіла, сей вже в початках запримітить заворушене і певні еще інші зміни у своїй системі. І так, если туберкули умістять ся в легких або на олудній пліві тогди в наслідок подразнення і гнету сухитничає кашляти, при чім єго віддик змінє ся. Кашель той є сухий та поверховний, а при тім показує ся дуже рідко і звичайно з рана, коли хорий чоловік вийде з теплопо помешканя на свіжий вондух, або нає ся студенної води. Віміру однак розвою туберкулів згаданий кашель змагає ся та повтарє ся щораз частійше: А коли вже настав гнет легких і каверни в роз-

падовою масою та слюзи нагномадились в болонках, тогди сухой кашель переходить в вогкий і хрипливий, притім сухитник чує тягар і біль в грудях. В тім часі, если облухає ся груди хорого, то чути у них певного рода сухой шепіт. Шепіт сей викликає ся через тоє, що нерівна і туберкулічними гудяками набревіла пліва олудна опирає ся в часі віддыханя олпіву ребер. А понеже в розвоєм хороби і віддыхане стаєсь щораз небравильнійше, скорійше, та утруднене і то нерав до той степені, що сухитник при кашлю аж заходить ся до в наслідок того утрудняє ся достаток кноня вондуха до легких і се спроваджує недостаток в відживляваню цілого тіла, а крім того ріжні забурєня внутрішні як бате серця і душнієт. Роумієсь само собою, щ в наслідок нерівномірного кружєня крови гєналежито киснем відєсвіженної, настає недостаток кружєня пжавних соків по тілі, а то спроваджує, що хорий зачинає марніти і худєє. Сели в тім часі опукаємо цю докторськи груди, то почуємо глухий і тупий звук, котрий на місцях більших каверн переходить в бубастий відгомін. При облухавню грудий чути острый хрипливий віддик та посвист.

Всі повисші обяви розвивають ся звичайно поволія і незначно, а доперва з часом змагають ся, а ціла недуга від початку до кінця треває цілі місяці а часом літа і доперва під конець переходить в поспішну гарячку, що звичайно люди називають „гальопуючими сухотами“.

Запобіжене сухотам.

Здає ся нам при теперішних досьвідах науки медицина що сухоти суть хоробою заразливою, та що одиноким чинником викликаючим сю хоробу є бактерія „bacillus tuberculosis“. Хочачи забезпечити ся перед тою заразою вистане уникати всякого рода спосібностей, через котрі ті бактерії могли-би дістати ся до внутря людської системи. В тій цілі, обовязком нашим є пізнати, з відки беруть ся бактерії сухитничі, рівнож які суть средства які роблять наше тіло відпорним проти сив бактеріам.

Чоловік для чоловіка єсть найважнійшим жерелом зарази. Не всі однак роди сухит суть заразливі в рівнім степені. Найбільше число туберкулів витворює ся в легких, котрі то бактерії хорий через перевід кормовий або віддыховий випльовує або виділяє з себе на верх. Головно єї заразки виділює хорий через випльовуване харкотиння; воно висохнувши на вондузі увільнює заразки сухит і ті дістають ся до вондуха, а опісля разом з порохом вдихає їх здоровий чоловік до легких. Длятого великим є злочином, если чоловік звюючи о тім, що знаходить ся в стані сухит легких, цілює на підлогу або землю. В тих случаях повинно ся плювати тільки до відповідної слявачки, котра має бути нановнена водою і в закритім отвором, щоби мухи не мали спосібности там сидати. Треба також о тім памятати, що дрібні частинки харкотиння при випльовуваню, можуть затриматись в губі хорого, та осідають наоколо уст. Цілюване затім з хорями повинно абсолютно бути заказане. Через цілюване передовсім заражують ся малі діти, які мати сухитнича цілуує; вправді не цілувати дитину є для мами дуже бляче, однак в тім случаю доконечне, бо через се цілі покоління можна захоронити від сухит. Порох є також посередником переносєня бактерій до легких, але не на кождім місці; приміром на полях, дорогах, взагалі на отвертих місцях, бактерії скоро гинуть від сонічних лучів; засе у всіх замкнених місцях, як варстатах, церквах, школах, порошок посідає поважне число бактерій, котрі тим довше живуть, чим менше се місце є виставлене на діланє промінів сонічних.

Поміж иньшими також і неварене молоко є добрим посередником переносєня бактерій сухитничи до людської системи, а іменно від хорих на сю недугу коров.

G 14

Дальше буде.

Для уживаючих тютюн.

Поможіть нам розпространяти наш тютюн поміж Вашими знакомими, а дамо Вам отсей фонограф даром.

Се не є жадна лялька, дурничка, яку часто дають другі завєденя яко надгороду, противно, се є першої класи говорюча машина Фонограф в кьждім вигляді.

В кождий час, коли бажаєте, можете мати безплатний концерт в своїй хаті і се не концерт одного інструменту або одного голосу, але концерт банди і оркестрової музики. Єспівів які чуєте в старім краї, одним словом — все, що любите. Запятайте Вашею куцця за „KING TALKING MACHINE“, а він Вам скаже, що она коштує 15.00 дол.

Ми хочемо Вашої помочи в розпространню нашого доброго виробу тютюну до дигаретєк фаянки. Ми вшлемо Вам кождого рода по троєх Австрійского, Боснійского, Герцоговинского, Турецкого і Російского вартости 6.00 дол. Ви можете легонько розпродати єго між вашими иньшыми поваяк се найліпший тютюн в світі.

Тютюн, до якого всі авіяки в Европі і який они люблять, По одержанню нашого тютюну запропонуєте єго своїм знакомим, асега знайдете єго за відповідній. Дайте ім наше імє і адресу і сєю дорогою неможете розпространяти нашу компанію. За сю поміч дамо Вам за даром наш „KING“ PHONOGRAPH. Се є правдоподобно тільки одно спосібність, яку можна можеє мати, дістати першої класи говорючу машину без одного цента.

За тютюн рачуємо Вам 6.00 дол. Прішліть наперед 50 цент. марканів а ми вшлемо Вам до найближшого Вам експрес офісу тютюн і фонограф а еспамінуєте все, шім заплачате, а если анайдете все задовалююще, заплачте в експресі 5.00 дол., а тютюн і фонограф буде Вам.

Гроші швєртая ся будь котрому наводоленому костюмерови. — УВАГА! Ся офєрта буде тільки так довго, доки не задержитимемо добре наш тютюн. Задає того раднио Вам не відтатєть в ордєрах, если хочете мати наш „даремний фонограф“.

Адреса: EUROPE TOBACCO CO. 33 LEONARD STR., DEPT. 52 NEW YORK

Об'явком кожного члена „Р. Н. Союзу“ вао хочувати своїх знакомих до вступлення в ряди членів нашої одної рської організації. „Р. Н. Союз“ платить 1000 дол на ціле помертне а 500 на поло-вину.

У Відні виходить українська місячна часопись UKRAINISCHE RUNDschau

в німецькій мові, що заступає інтереса українського народа перед культурним світом.

Річна передплата, яку можна платити річно і пірвічно, коштує для Америки 2 долари. — Нові передплатники дістануть в сім році як даровий додаток після впадоби гарно виконену карту України або брошуру „Der Neopanslavismus“.

Обв'язок кожного Русина, що розуміє німецьку мову, передплачувати Ukrainische Rundschau.

Адреса часописи: Ukrainische Rundschau, Wien, Gerstehof, Hockegasse 24 (Austria Vienna). Рік видання: семий. Редактор: Вол. Кушнір.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство принадлежне до „Союза“, повинно чати отсі книжки:

- 1) Книжку членів (іконо-слово).
2) Книжку місячних славок.
3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно кожде братство вислати 5 доларів до каси „Свобода“

Накладом „СВОБОДА“ вийшли Папері листові!

окрашені гарним вінетам і портретами наших рських геніїв — Шевченко, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницький. Продає друкарня „Свобода“ по ціні 50 цят. за 25 штук. Адрес: „СВОБОДА“

184 Hudson Str. New York, N. Y.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кождай може легонько заробити 12 доларів тижнево через розповсюджене нашого російського тютюну.

Пробу визламо даром. Пишіть сейчас залучаючи марку на відповідь до Russian Tobacco Co, 132 Nassau Str. Room 301 New York, N. Y.

Сичинський!

картки і ли товий папір з портретом М. Сичинського мейстника кривд української н-ррду.

Заковокля пишіть на адресу: А. ВУСАК, 252 В. оме Ст., New York. Штука 3 цят. — 12 шт. 25 цят. менше як 12 шт. не виплаю.

Найбільша чесько словенська і християнська фірма пр-ри: гузники, братські відзнаки, шапки та усі річа потрібні для братств в Америці!

EMIL BACHMAN 580 So Center Ave., Chic go, Ill. Пишіть по наш великій 60 сторін чеський каталог, в яким містяться також сотня позвальных листів від всіх словянських братств в Америці. Пишіть до нас по словенській або по руській — як хто уміє. Знаємо по руській чятити але відповіда-ти будемо по словенській. 50—

ЧИТАЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ! ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ! ВАЖНЕ ДЛЯ ДІВЧАТ! Безплатне Руске Бюро Праці ім. св. Рафаїла, 339 East 20th Street, New York (близько руської грек. кат. церкви св. Юрія) mezi 1 а. 2 евнею вишукує роботу для муцин і жейцин, і уділяє інформацій та поради емігрантам.

Просимо всіх, що знають про яку роботу на свсім плейзі для муцин, або дівчат, донести просе під слідуючою адресою:

ST. RAPHAELS RUTHENIAN FREE EMPLOYMENT BUREAU 339 East 20th St., New York.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи“:

Table listing various items and their prices in cents (цят.). Includes items like America, Angel, German Savings & Deposit Bank, Pittsburg, Pa., and various books.

Також можна дістати: Книжочки колекторські церковні, Книжочки Братські, Метрики хрещения, Метрики шлюбні, Метрики смерті, Поміники померших душ.

Пишіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Свій до свого!

Нумо Братя! Свій до свого! До Мамроша! Веі до одного! Чужих усіх поминайте, Тільки свого підпріайте. Мамрош Руєни справедливий, А в бізнесі все уцтвий — Хто-же хоче більше знати, Пропшу прийти й переконатпсь. Горівки найлучші має, Бо алик зовсім не тримає. Й так віску, ковоніщу, Для всіх добру сливовищу Арак, коняк, рум, папенка І кмінківка соладенська; Вина рівнож всі хороші І то за дешеві гроші. Пиво свьєже і холодне — Лучше бути вже не годне. Є цигара, шоб курити Лиш у него тра купити. Тому Братя, памятайте, Та до нього завертайте. А ті, що з контрив приїжджають Най сей адрес памятають:

Trof. Mamrosh, 110 Morris str., Jersey City, N. J.

Капітал \$100,000.00 Надвижка \$633,431.51 Ціле майно \$4,327,853.05

German Savings & Deposit Bank на росі 14 оі і Carson улви, South Side, Pittsburg, Pa.

є загалньо знаний, як один з найлучше проваджених Банків в Пенсильванії, що повні ствердили і державні контролряи. Щадіть отже і складайте гроші на 4% тільки в тім Банку як однім з найпевніших. Висилаючи гроші платите від пересилки ціни почтви. Шифарти на всі лінії I, II, і III. кл. Справи війскові, нотаріальні і судові залагоджуемо скоро. Й. Е. Рот, президент, Й. Е. Ерні від ексекутиви, А. П. Міллер касієр, Ал. Бучак ур. банку.

Золота годин на і ланцужом задержю! Американський виглядок з поволоченко або мілквою ковертою. Гварантує, ся, що він тримає добрий час і ривнаєсь 10-доларій години. За дармо кому небудь хто спровесть 24 кавалькі золотарські виробі 10 центх. Пришліть свій адрес, а ми шлемо сі золотарські рїча; коли спровесть пришліть \$2.40 за спродани кавалькиа ми вишлемо сі годинку і ланцужом CROWN JEWELRY Co, Dept 8 882 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00. Надвижка і нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулжил Кавнті.

Провадить загалний банковий бізнес. Видає міжнародні мони ордері, драфті і пересідає гроші до всіх частий світа, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 літ і виносять тепер околдо \$500,000.00.

Гроші пересілає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Ім. з 17 мінами мейстничий годинник для муцин і жівок, пакручує ся без ключа, поволочуваний, в гваранцію на 25 літ, по двійві куверти красно взуті. Ходить безусловно точно та спеціально зроблений для людей, котрі роблять при же ленцях, і гварантує ся на 20 літ. Невьчажна нагода. — Ми вишлемо сєй годинник на ложду адресу за послїпаптою (С. О. Д.) \$5.75 і за зворотом пересилка, в тям правілейом, що кождий може його оглянути, і если ему не по добє ся — то теці не потребує платати ані одного цента. За такий годинник у нильшого купця треба ваялатати 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланцужом в дармовісэм — доде ся даром до кождого годинника. EXCELSIOR WATCH CO. 1102 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

з кав-цією 15.000 доларів і під контролею Стейту Нью Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуючі справи:

Пересілає Гроші до всіх країв по цінах можливо найтанших і як найкорше. Продає Шифарти на різні лінії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтанших цінах. Виробляє повновласти, контракти купна і продажи заасмотровні підписом конзуля; переврваджує всякі інші справи зі судами і старокравними властями. Полагоджує справи війскові, як увільненє від асетурунку, війсковой контролі, увільненє від вправ і т. п. Міняє гроші — старокравні на американські і американські на краєві після біжучого курсу.

Адреса: Ruthenian Exchange Co. 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Мужеский или Женский

35-доларовий годинник лишень за 15.50 на кредити слатю на рати протягом 8 місяців. Найбільша оферта і спосібність, яка коли могла бути. Ся хороші годинники, з волоченими грубо ковертами і артистично вирізаними після найновішої моди, гварантує ся на 25 літ; оні однак могут вистати на ціле жыте. Можете вйбрати собі в поміж: Elgin Waltham, Hampden або Tappan movement. Неркі стуть найліпші; Ядут дуже точно і суть ваяально знати, як найлучші і наймоднійші; пакручують ся пружиною. Ми жадаємо ва сі високой вартости годинник лишень 15.50 місто Іх дійсно вартости 35 дол. Ми не жадаємо грешній наперед. Вишлемо вам Експресом для оглянення, а если вам годинник подобє ся і ви будете вдоволєні в сєй кадвчійаго дешовей ціни, то ва платіть агентови експресовому 7.50 і за пересилку, а сєй агент вйдаєт вам сєй годинник. Рєшту, то є 8.00 дол. ви будете слачувати місячно по 1.00. Ми ва віримо без гваранцій, без підпису паперів. Ми не вйдуємо ся ваших приятєлї і ваших сусєдїв про ває. Тільки напшїть ває во мєйєне і обіцаєт ваялатити. Памятайте, що ви ескте в повній послїдо годинник, сєйчас по ваялатачю сего ваядату. Хтоб хотїл ваялатити цілу суму ва сєй хороший годинник, то для того ми установлюємо спеціалну ціну 13.50.

S. C. Freter & Co., 52 Dearbon Str., Chicago, Ill.

Руский Лікар Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York. Телефон 3645 Orchard.

Лічить усакі недуги діточі, мужескі і жіночі.

Вилічене — сля можливе — гварантує ся. Лічить після найновіших систем електрикою, та посідає найлучші електричні машини. Досліджує при помочи промїв Рентгена. Nebulizer — однокое найуспшнівашє средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ 39 E. 7th Str., New York City, помїж 2 а 3 евнею.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ПАРИТЬ ПИВО НА КРАВВИЙ ОПОСІВ, ВЕЗ ВСЯКИХ ПРИМШОК.

Хто лиш раз по-голова від него коштує сего пива, ніколи не болять, то иншого вже не бость здоровє і буде щиз. ПОЖИВНО.

НЕ ТРЕВА ЕГО ЗРЕПШОУ ХВАДИТИ, БО ДОВРЕ ОАМО ЗА СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS, LAGER BEER BREWERY, 435 to 455 N. 7-th Str. SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333 NIGHT CALL 4854.

ВИРОБИ БРАЦКІ

ашалї, шапки, відзнаки, хоругви, увіформн.

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку Доктор прав ЮЛІАН ЧУПНА Кооналярний комисар. Полагоджує всі справи в Галиччї. Процєса спадковї і фунтовї. Вйбєра гроші від довжнїків. Справи війсковї. Спряджує контракти, повномочїа і всі інші документи. Переврваджує істабуляції і всі інші річотєжнї. 8— 2 it. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, I.I. D. P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK

Шенандоа, Па. Капітал 100,000.00 дол. Надвишка 120,000.00 дол. Депозити визашє пів міліона доларів. Се в NATIONAL BANK ьртерований Урядом Злучених Держав і під безпосереднюю контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в яким міститься ся почта. Вкладаєтє гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сєй втплачує шо року тисячі доларів процєнту своїм коштумерам, котрі мають в шїх свої гроші.

Там розмовляє ся по руски. Merchants National Bank на росі ульиць Мейн і Лойд, Shenandoah Pa.

Читайте уважно!

Звертаємо уваву усіх Вп. Родимців що одиноким управлєним є пересилкє грошїи на стейт Коннектикут є ГАВРИЛ ДЗЯДИН, 130 Main Str., Derby, Conn. який є нотарем публїчним і має налідо в стейті в сумї 10,000 доларів. У всякій справі удавайтє ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продажи і т. д. Полагоджує справи війсковї як увільнення від асетурунку, контролі, вправ і т. п. Продає шифарти на всі ліній корабельні. Міняє і пересілає гроші до всіх країв.

Тому, Родимці, проч в чужинї в удавайтє ся лиш до: GABRIEL DZIADUK, 130 Main Str., Derby, Conn.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave., Scranton, Pa. Можна его бачити в офісоі: від 8-ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер. Old Phone 1269—B

Хто хоче добре і безпечно

умістаги свої гроші в ріднім краю нехай посілає їх до Народної Торговлі у Льові, котра має вже шість своїх власних камєниць. Від вкладов на книжочки платить „Народна Торговля“ 4 і пів процєнт.